

310612

ప్రతిదినము పకటింపబడును.

Vol. 10.

సంపుటము ౧౦

జెన్నవట్టణము 1923 వ సం॥ మేనెల 3-వ తేది గురువారము
ఈ ధి రో ద్దా రి నా మ స ం వత్స ర ము, వైశాఖమాస బహుళ తృతీయ 3.

No. 28

సంచిక 28

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు.

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు సిద్ధామృతము అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమంగళము. విలుమందులవలన మోసముగలుగను. కంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను అమ్మినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మార్షల్స్ పోర్టబుల్ స్టీము ఎంజినులు

తయారుచేయుట కగు న్యయము తగినందున మాపోర్టబుల్ స్టీము ఎంజినులను తగ్గదల ధర్మపకారము
యిచ్చుటకు వీలుగనున్నదని మిక్కిలి సంతసముతో తెలుపుచున్నాము.

స్టాకునుండి సరఫరా చేయబడును

ఈదిగువ తెలుపబడినవాటిని స్టాకునుండి సరఫరాచేయగలము. 6, 8, 12, 14, 16, 20 గజముల పవరు
గలిగినట్టియు మామూలుగా నమర్చబడు మేలైన పరికరములు గలిగినదియు సరఫరా చేయబడును.

మార్షల్స్ పోర్టబుల్ స్టీము ఎంజినులు హిందూదేశమందు అంతటను ఉపయోగించబడుచున్నది. అవి ఉత్కృష్టమైనవిగాను
ఎక్కువ ఖర్చులేనివిగాను, చాలకాలమువరకు మన్నినవిగాను యున్నవి.

పిండిచేయుటకు, పొట్టు విడదీయుటకు, పంపుచేయుటకు, పైలు డ్రైవింగుకుతగినది. మరియు కంట్రాక్టుదారులకు, కట్టడములు
కట్టువారికి మిక్కిలి ఉపయోగము చిత్రవిచిత్రపు జాబితాకు నేడే వాయుడు. మీకు కావలసిన ఎంజినుగరించి గాని
లేక స్టాంట్సునుగరించి గాని మంచి ప్రవీణులు సలహానిచ్చెదరు. సలహాకుగాను కట్టుమేమియు నివ్వ నవసరములేదు.

Marshall, Sons & Co., India, Ltd.

Engineers.

9, Second Line Beach, MADRAS.

and at

COIMBATORE, TANJORE.

CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE, BEZWADA,

“ఎంగ్ ఇండియా” సంపాదకీ యాభిప్రాయములు

ఏప్రిల్ 30

“ఏప్రిల్ 30 యొక విశవ యేమి జేసెను” అను ప్రశ్న అంతటను ఆడుచుచున్నది. ఏదే ఏప్రిల్ 30 వరకును యెంత కని జరిగినదో దానిపై యీ ప్రశ్న కుత్సిత ఆధారపడి యుండునని వాచరయను గుర్తింపజేయుచున్నది. మనమే కాంగ్రెసునకు, మనమే జాతీయనియో మనము తీర్మానించుకొనినటులు నిర్వహించుటలేనియెడల సత్యమును మనము గుర్తింపజేసికొని మనము ఆదర్శము దరిజేరజాలము. మనంతట మనము కష్టపడి త్యాగము చేయకుండా యేపనియైన సఫలముగావలె నన్నచో, మనము నిరాశుఁడు గావలసినదే. తన ప్రతిభుద్వారా గతాకార్యకమమున కంగీకరించిన ప్రతిరాష్ట్రమును యేమి జేసినదియు లేక గానా త క ల యును. క్రింద డిడి కేంబరు లా గా విం చి న తీర్మానములకు చేతులెత్తిన ప్రతిజిల్లాను తాను సమ్మతి నిచ్చిన కార్యక్రమములో కేమి జేసినదియు దేశమునకు దోహదపరయును. ఊరక మాటలతో నిర్మించుట నులభమేగాని యిచ్చుడు జేసిన నిర్మాణ కార్యక్రమో యెదుట కనుపరపకలయును అపని జేయుటకు కష్టమని గాని చెయ్యజాలవని బిష్కాట్లకు వెనడిచుకొన్నాడు. చిత్తి శుద్ధితో ప్రయత్నముజేసి అపజయమందిన యెడల సిగ్గుపడ న కర్హర లేదు. ఏమియును ప్రయత్నము జేయకుండా, అపజయము గాంచి నందులకు యేవో కారణముల గొప్పించి, ఉద్వేగమునకు భంగము జేయరాదు అట్టి తిరి మనలోపమాను అంగీకరింపవలయును. మనలను మనము మోసముజేసికొనిగాని, యితరులను మోసముజేసిగాని స్వరాజ్యమును బొందజాలము. సర్వసంధర్భచేతనే యెంతటికష్టముల నైహటి వాంఛిముం బొందగల్గుము.

సిల్లికనుగు సంఖ్య తేరవట్టికి, సంతకము జేయుటకు మనకు తగిన బలముగలదను దృఢభావము చిహ్నుడెడల అట్లు జేయవచ్చును.

మన ఆదర్శముగూర్చి యాపోహలుండరాదు. సాత్విక శాసనోల్లంఘనము జేసినవారలను కొలదిమందినో యెక్కువమందినో జైలులుకు పంపుటతోనే మ.కు స్వరాజ్యమురాదు. కాని మనజాతీయ సంగ్రామంలో నిట్టియభివృద్ధి లభ్యక జరుగుచుండును. మనకుట్లుచేసిగానిమన సంగ్రామము అనిచ్చియుగ జడ గుంచుడను.

నడియాడులో అరాజకము

నడియాడు స్వపరిపాలనమునకు సిద్ధపడుచున్నది. తన్ను లనిచ్చుటకు తీరస్కరించెను. ప్రజలపై దౌర్జన్యముజేయని యుష్టు తుదాకాఫానే, గౌరవముకన్న స్వాధరపావణ యెక్కువక భావిండు యుష్టుదారులు కచ్చిరి. ఇప్పటికి 15 రోజులనుంచియు జప్తులజరుగుచున్నవి. ఈజప్తుల జేయుటకు మ్యానిసిటరు సెక్షనులన్నియును దుర్వినియోగ పరచబడుచున్నవి. జిల్లామ్యానిసిటరులీటల చట్టము కిరి సెక్షను (4) (బి) ప్రకారము వారంటు క్రిందవసూలుగావలసిన మొత్తమునకంటె సెక్షను ఖరీదుజేయు అనివి జప్తుజేయగూడదని గలదు. చాలవోట్ల నీ జప్తు జేసిన అని ఖరీదుకొను నుండెను. ముచ్చురుదారు జప్తు జేసినఅన్నియో దియియు 10 మాసాలఖరీదుకు తక్కువయుండదని ప్రకటించెనుఅగా కి 5 జూను వసూలు జేయుటకు 10 రూపాయల విలంబజేయు అని ప్రజేయబడుననుట ఆసెక్షనులోనే (సి) సబ్ సెక్షను ప్రకారము పట్టుకొన్న అనికీ రకీదు తియ్యవలెనని గల్గును. అట్లు రకీదు లేక తరుంది కోయియలేను. అట్టి కాంగ్రెసుసంఘము యావిషయమై క్రద్ధపుచుకొనుచు యీ అన్యాయములన్నిటిని నిర్మూలన ప్రకటించుచున్నది. ఏదే యిచ్చిధముగ యెక్కువ ఖరీదుజేయు అనుటను జప్తు జేయగూడదు, రకీదుల నీయకపోవుటయు, అజప్తుల జేయు విధమున ఘోషముగనున్నదని చెప్పవలయును. అన్ని విధములగు నిర్బంధములును తెరవెంపులును గావింపబడెను. సాధారణముగా ఇంకంటాకు యెక్కువ జేసెదమనియు లేక తక్కువజేసెదమనియు చెబిరిండెవారు. ఈజప్తుల మ్యా కిపలుతోద్యోగులు ఒకరిదను ఒకరిచెడివారు. ఇకటాటే రోపిడిగ నన్నది ప్రెసి డెంటుగానో, పోలీసు జిల్లానుకూలంబెంటెంటు గానో, హెడ్డు అఫీసుగానో, యెన్న ముచ్చురుదారు జప్తుజేయవలసిన చోట్లకు లాటిలు ఖరీదించిన పోలీసు నైస్యముతోగాని, పశానులతోగాని వెల్లి ముట్టడించెడివారు. కొత్తైనమని భయ పెట్టుట సామాన్యమైజే. ఈ కాంగ్రెసు ప్రకటనలలో నొక కేసు వెలుపబడినది. దవ్యోభావ అ.బాలాబాగు తన స్వేటు మెంటుతోతాను శుద్ధమెట్లు దిగిచ్చుచుండగా ముచ్చురుదారు యెదురుగ వచ్చి యిద్దర పోలీసులతో ఆయన జేతులు పట్టుకొనుమని చెప్పి, స్వయంక ఆయన మెడలోని బంగారుపు గొలుసును కంకాభరణమును దీసినది చెప్పెను. ఈవిధముగ

లాటిజేసిన కనువులకు రకీదుమీయు నీయతేదు. ఇది ఒక్క దృష్టాంతము మాత్రమే. ఏదే ప్రజలు యిట్టి ఘోరదురంతము లన్నింటిని సహనముతోను, నిగహముతోను ఓర్చుకొన్నారని చెప్పవలయును.

మితవాద లుగూడ బహిష్కరించెదరా?

కా రికండకుగూడ భ్రష్టతొలగినది. నిరంకుశాధికారము సింహాసనాధిష్టమై యున్నటులు నామను గనుగొనిరి. ఉత్సవము విధించుటకు కారణముజేయుచు బడ్డెటును సమముజేయనికీ, విదేశములనుండి ఇండియాదబ్బు పుచ్చుకొనుటకు పరకతి యులదనకు కారణము దెలుపబడెను. బడ్డెటు సమము జేసి నీ సంతమాత్రా న పోయినవరకు పతి పున తుద్దరింపబడజాలదు. ఏదోవిధముగ లెక్కలను సరిజేసినంతమాత్రాన ప్రజలు నమ్మజాలరు. నిర్బంధసాధనము ననుసరించి విప్లవము నభ్యుదయమునకు, ఘనములములలేక, దబ్బుకు గిజగిజలాడి నిత్యావసరమును ఉత్పత్తి పన్ను వేయగడంగినట్టియు ప్రభుత్వముతో యే విధేయమును దబ్బు పెట్టుబడి పెట్టజాలరు. గతకర్తవ్యము యింతకన్న పెద్దబాటయందెను కాని ఆత్మసూయోపకారమునకు కేట్టుక జేయుట నాపుడేయట యుక్తమని ప్రభుత్వమునకు భావించిరి.

ప్రజానతిః ధుమని సంస్కరణములందు విశ్వాసముతో శాసనసభలకు వెళ్లినవా రిప్పుడేమి ప్రయత్నర మిచ్చెదరు? కొందరు కుభ్రమ పిడిగట్టు న్నుది కొందరు కష్టముగ నున్నది కొందరు కలవరపడుచున్నాడు. నిద్రచుట్ట కడలి, ప్రపంచమునందు లీన మాతృసహస్రాయేమిచేయుటమానుని వారందరును తోచుచున్నారు. సంస్కరణముల పనిజేయించి చూచుటకు కాలమును, కష్టమును, భవము నంతను కృతజేసినది వారు కనుగొనిరి.

అసంతృప్తి పోగొట్టుటకు విదేశీయ సంస్థలను మన మెడ బుట్టుట కలల కన్యరాజ్యము రాజాలదు. విమర్శకు జగుటకు ప్రయత్నించి స్వారయము దైర్ఘ్యపడినపుడే అదికాగల్గును. అసెంబ్లీ కేందుసాక్షు అసమ్మతిని దెల్పినను లక్ష్యము జేయక నిరంకుశాధికారము చలాయించినపుడు, అందలిసభ్యులిచ్చు బలమునై సాధారణజేయున్న అసెంబ్లీకివారు బలమునీ యుక్త వైఖరిగవలయును. ఈసభ్యులందరును బహిష్కారోజ్జే క మ న్ను నెట్టి భయము జేక, తీరల నై భారముమోపెడి పన్ను విధించుండ నాపుటకు అసెంబ్లీచేసిన ప్రయత్నములు విఫలముగుటచే వానితో నెట్టి సంగంధముంచుకొనవని ప్రజలకు తెలియవలయు నొక ప్రకటనము గా వింపవలయును. ఉత్పాదక అన్వీక్ష్యమును వివ్యమును విశ్వాసము నుజుది సంజేమాములేమండ జేక మొక్కటియై బలమేర్పడును.

ఏదే యింతోవరుసదర్శనలు శాసనసభలలో ప్రవేశించి పనిజేయప్రయత్నింపవచ్చును. కాని ఒకరొకరిని జోకటి పోత్తునకి బలమే పడి, స్వరాజ్యము తప్ప వేరొకటి నిలువదని స్పష్టముగాగలదు.

అభివృద్ధి నివేదికలు

అభిలఖాంత కాంగ్రెసుకమిటీ మే 25 వ రేదీని బొంబాయిలో సమావేశమగును. అచ్చటనే రిక్లంనుగిటి మే 28 వ రేదీ సమావేశమగును. అభిలఖాంత కాంగ్రెసుకమిటీ వేత్వర రాష్ట్రములు గూడ తీర్మానముల ననుసరించి, దబ్బు విషయములలోను, కలంటియలను జేర్చుటలోను జేసినపనిని విశా రింతి, పిదప జేయవలసినపని నాలోచించును. కావున రాష్ట్రీయ సంఘములన్నియును ఏప్రిల్ 30 నాటికైన అభివృద్ధి నివేదికలను సరిగా సంతృప్తముగ పంపకలయును. జిల్లాలనుండియు, జూరిర అఫీసులనుండియు నివేదికలను తెప్పించి రాష్ట్రీయసంఘములు ఆలస్యములేకుండ నొక్కటే నివేదికను బంపుటకు, రాష్ట్రీయ కార్యాలయములు యేపాట్లు జేయవలయును.

మే 1 కుండి, కాంగ్రెసుకమిటీ సమావేశమగునవరకు వారములలోనగు అభివృద్ధినివేదిక లకుగూడ పంపవచ్చును.

నూతనముగ సీనులు! మనోహరమగు కీర్తనలు క్రైతదుస్తులు!! మైలవరం శ్రీచాలభారతీ సమాజమువారు కృష్ణలీల బెజవాడ మైలవరం హాలులో బుధవారం 9-5-23 రాత్రి 9-30 గంటకు ప్రదర్శింతురు శ్రీ కృష్ణుని లీలలు చూచి తీరవలెను. శ్రీలకు ప్రత్యేకఫలం. రేట్లు:— 3-0-0, 2-0-0, 1-8-0, 0-8-0, 0-4-0.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మేనెల 31 వ తేదీ గురువారము

(1) ధాన్యములు

దనియాల బా 1-కి	రు 30-0-0	మొదలు 64-0-0	వరకు
బియ్యం ఒస్తాలు			
కుసుమ తెనాలివి	,, 45 గలవి	రు 11-0-0	18-0-0
సెలూరివి	,, డిటా	,, 14-8-0	15-8-0
డిల్లీవి	,, డిటా	,, 14-0-0	16-8-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,,		8-8-0
శువులు	,,	22-0-0	24-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195 ర.	10-8-0	రు 11-0-0
సెనగలు ,, డిటా	,, 10-0-0	11-8-0
పెసలు ,, డిటా	,, 11-8-0	12-0-0
మినుములు ,, డిటా	,, 13-8-0	15-8-0
ఉలకలు ,, డిటా 164	,, 7-0-0	7-4-0

(3) నూనె పస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	రు 145-0-0	150-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14-0-0	22-0-0
కొండాపురం వేరునెనగపప్పు బా 1-కి	,, 60-0-0	82-0-0
యితర ప్రదేశము	,, 56-0-0	58-0-0
వేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 145	మిషన్ నూనె 180
ఆముదము నూనె బా 1-కి	రు 122-0-0	128-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 160-0-0	165-0-0
కూరపసుపు ,,	రు 110-0-0	112-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి	రు 90-0-0	110-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలియందు మణుగు 1-కి	రు 40, 45	
కాళహస్తీ పాయకట్టు	,,	రు 60, 65
తెల్లము బా 1-కి	రు 40-0-0	50-0-0
చింతపండు పాతడి బా 1-కి	రు 48-0-0	90-0-0
,, క్రొత్తది బా 1-కి	రు 35-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

పట్టాలు రఖం బా 1-కి	రు 87-0-0	88-0-0
చదరం	,, 38-0-0	40-0-0
రవుండు	,, 37-0-0	38-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 కులంబు	రు 82-0-0	87-8-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 24-8-0	25-8-0
గవరను 1-కి	రు 15-12-9	
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 300-0-0	305-0-0
రాగి డిటా	రు 855-0-0	860-0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రు 54-0-0	55-0-0

(7) రంగులు అలిజరైను

ఆపు కృష్ణుడు 20 డిక్రీలు	రు 115-0-0	116-0-0
తొట్టిక్రీష్ణుడు 20 డిక్రీలు		డిటా
సింహంమార్కు 20 డిక్రీలు		డిటా
ఆపుకృష్ణుడు 16	రు 165-0-0	

కాని ఏవెలు 80 వ రేదీ వరకు జరిగిన అభివృద్ధినివేదికను మాత్రము పంపకుండ నుండరాదు.

రాష్ట్రీయ కార్యాలయము లన్నియును ఈ నివేదికలను యెంగ్ ఇండియా కార్యాలయమునకుపంపిన పిక నష్టిమోటుగాజేసి, ఇండియా యంతరించు జరిగినపని జూపునటులు జేసెదనని కోరియుంటిని.

సి. రాజగోపాలాచారి.

పారిశుధ్య గ్రామమున 12 బరికి పోటుదార్లు ప్రవేశించి 500 విలక్షణల నీటిని దోచుకొనిపోయిన పరిస్థితులను డి.దేవియనమయ్యచూచి. వారిద్దరు రివాల్యూరు కమిషనరీకి పుచ్చి మీరు తిరిగి వెళ్ళమందగా గ్రామస్థులు మీరి తెలిపిరి. గ్రామంలో నొకరికి తీవ్రమగు రివాల్యూరు డెబ్బలు తగినను. 500లను పట్టుకొనుటకును, అన్నీ తిరిగి రాబట్టుటకును కరిగి అమాకీ దెలిపినవారికి రు 500 లు బహుమానము ప్రకటించెను.

కానోల్లంపునము

అయ్యవలలు

(ఎం. ఇందియా)

మధురదాసు తృణాణిగాడు యీ క్రిందిలేఖను తప్పక ప్రచురింపవలెనని కోరుతున్నాను. ఆచరణలోనున్న కార్యక్రమమున కేమైన యుక్తములగు నాత్యేవణలు వచ్చియెడల వారి ఎం. ఇందియా ప్రచురించుట ఆచారముగనుండునని అనిగూడ యొక లేఖ వాయువు అందు నూచించుచున్నాను. అది యెంతయు యుక్తముగనున్నది. నేను మధురదాసుగారిలేఖ నీ క్రిందిదానిని ప్రచురించుచున్నాను.

లేఖ

ప్రియమైన వారికి, గౌరవముతో నమస్కరించుకొని కార్యక్రమమునుగూర్చి నేను నానుగూటలు చెప్పవలెనను.

ఈమాసాంశమునకు దేశము కానోల్లంపునమునకు సిద్ధముగనుండునని యాదేశించబడినది. కానోల్లంపునమునకు గడంగువారిని సిద్ధముజేయుటకు కార్యక్రమములు కోరబడినవి. ఈసంరంభమునకు ప్రజలలో నుత్సాహమును ప్రోత్సహించుటకు కార్యక్రమములు చేయవలెనని సంచారము జేయుచున్నాను. కాని కానోల్లంపునకు గడంగుటకు వలయు పరిస్థితులన్నియు నిపుడు చేరుకొనగా?

కానోల్లంపునభావము చాలవరకు కృత్రిమమైంది. దాని నాచరణలోలేట్టుటకు, కానోల్లంపునకు కష్టములచేతుంటున్నానని భావించి, అకష్టములనుండి గట్టెక్కుటకు అవసరమగునట్టి భావింపవలయును. అదే విధముగా, అందరూ గలసి ఒకపనిజేయుటకు, దానియొక్క అవశ్యకత సర్వమైనవారికిని గోచరించినగాని, ప్రజలు కానోల్లంపునకు గడంగి లాభము జెందజాలరు. నేటాలు కార్యక్రమలందరూ దుర్మార్గులగుచి పానులపన్ను తొలగించుకొనవలెనని ఉత్సాహముతో నేకోద్యమమై యుండుటచేత నేటికొలదియందు కానోల్లంపునమునకు గడంగి. అకాలిందగును యెంతయో వేధజెందుటచేతనే ధీరత్వతో దౌర్జన్యవీరహితసంరంభమును జేరిరి. ఇదేవిధముగా అసమ్మతముల మిల్లులని వారలను కలసి రావలెను. కానోల్లంపునమునకు గడంగుట న్యాయమునకు చెప్పుటకు ప్రజలలో స్వరాజ్యత్వము అంత అధికముగ నుండెనా? ఏమైనను సరే స్వరాజ్యమును సంపాదించవలసినదేయని ప్రజలు సంభావించియున్నారా? ఈవిషయములను, మహాత్ముని యనుసరించిన గుంపుల ఒట్టిగాని, ప్రజలకు నాయకులుగనున్నవారి యుక్తత్వముల వినుటకు మూల జనసంఖ్యనుబట్టిగాని నిర్ణయించగూడదు. మహాత్ములను వారాయనరులను పూజించుట, మనకు తాతలవాటినుండియు పరంతరగ వచ్చుచున్న ఆచారము, బహిరంగముగా గానియు కంట్రీఫులగు ప్రదర్శనములు నిజమైన యభివృద్ధినిచ్చుచుండు గావు. మహాత్ముడును కార్యక్రమమును కొన్ని పనులజేయుచుని కోరెను. తత్ఫలితమునుబట్టియే, ప్రజలు స్వరాజ్యమును గూర్చి యెంతవరకు ఆసక్తిగను నిశ్చయమును బడసికోగనుగొనవచ్చును. ప్రజలలో ప్రబోధము, ఇదివరకన్న దుగలుగనిది, కలిగినమాటనిజమే. కాని యేమైనను సరే స్వరాజ్యము సంపాదించవలసినదే యను భావము గలదా? ఇంకను అంతటిభావము గలకలదని నాకు భయమగుచున్నది. అట్టిభావము గలకలదే కానోల్లంపున సంరంభము మాట తలపెట్టుట చిట్టా జేవులకుంటిదగును.

జనసామాన్యమున కిట్టిభావము గలకలదేయినను కొందరు వ్యక్తులు మాత్రము అట్టిభావ పరిపక్వమును బొందిరి అంగీకరింపవచ్చును. దీనినిబట్టి అవ్యక్తులు కానోల్లంపునమును ప్రారంభించవచ్చునని వాదించవచ్చును. పోనీ అట్లే యనుకొనినను, ఈరోజులలో నిర్బంధములపాలగుట జాతీయ స్వాతంత్ర్య ప్రచారమునకు భంగము గలిగించుట గును. ఇంకను జాతీయ ప్రబోధము గావించిన పిదప జెయిలుకు వెళ్లుటనుగూర్చి తలపెట్టవచ్చును. అప్పుడు సంరంభము యుక్తమార్గమున అవిచ్ఛిన్నముగ జరుగగలదు. ఇంకను యెంతయోపని జరుగవలసియున్నది. క్రమశిక్షణ సాధనములకు దృఢముల కారయటకన్న మనము చేయవలసిన కార్యమునై దృష్టిని, కత్తిని, కేంద్రీ కరించుకొనుట అవశ్యమును త్వరితముగ బాదగలదు. కావున ప్రజలకు వ్యప్తిగాని, సమిష్టిగాని కానోల్లంపునముమాట యెత్తుకొనకుండ ప్రతిష్ఠా కార్యక్రమము నకు గడంగుట యుక్తమనియు అతనియే నాకు నమ్మకము జోడునున్నది.

దీని కర్తవ్యము జెయిలుకు పోవుటయందేదనిగాదు. ప్రచారములను కార్యక్రమమునందీ తొలగించుచునేయుండవచ్చును. అట్లు తొలగించుటవలన దేశమంతటను నైస్వమెక్కువై జాతీ అధిక్యమును త్వరితా జేరునటులజేయును "జుట్టిపాతకము: కన్నో, ముచ్చి" సర్వకీర్తిస్తే.

విశాలదృష్టియు అనుభవముగల మిత్రులు, గురువు జెయిలుకుండగా అందరకు ను జెయిలే యుక్తత్వమునని చెప్పెదరు. వారు ఆయనకు చాల దగ్గర వాడుక నప్రియమైన వారును, గురువు యెడ చారికల కత్తికి నేను నిజమును కాని దానిని ఒట్టివాడు బడసిన నిశ్చయమును బెప్పుకొనజాలను. జెయిలుకు వెళ్లుటను యెప్పుడు ఆయన బోధింపవలెను. అది సాధ్యము మాత్రమే. నేనాని తమవద్దనుండి కొంపో బడినతోడనే ఆయన కరువారితాయకులు, నేనానియెడనున్న విశ్వాసమువలన, ఆయనయన్ని పోటనే యుండుటకు పరితపించెదరు. అట్లుజేయుటవలన తుంతవ్యయముగాని గొప్పలోపమును ప్రదర్శించుచున్నారని చెప్పవలసినవచ్చును. మహాత్ముని నిశ్చంభమును నావట్టుకునేను అమూల్యత్యాగముగా భావించిగోచరించెదను. అట్టిదానిని మనము తోచికోచిని పనులజేసి సానుజేయగూడదు. ప్రజలలో యింకను సుదృక్తముగాని స్వరాజ్యదర్శముకన్న అయిన జగత్ప్రసిద్ధివడనె. కావున గురువుయెడకు సభ్యము అయినతో జెయిలుకుపోవుటగాక, త్యాగమును సం తతప్రచారమును గావించి ప్రజలలో స్వరాజ్యోద్యమము నుగ్రతము జేయువలయును.

(సం) మధురదాస్ తృణాణి.

వ్యాఖ్యానము

కొందరు యెక్కువగా త్యాగ, బాధానుభవముల బొందుట దేశమున కవసరమని నేను నమ్మెదను. మధురదాసుగారి మాఖ్యాతేవణ కృత్రికానోల్లంపునకు గడంగువారు నిర్మాణ కార్యక్రమమును కొనసాగించుట తొలగించబడుదురనియేజాతీయ నిర్దేశాత్మకమును బాధానుభవ సామర్థ్యమును నిర్మించుటయే నిర్మాణ కార్యములందీ యవసరమైనదియు, అమూల్యమైనదియు ననవలయును. చేయవలసినపని త్యాగమునమాట సర్వమే. కాని నిజమైనపనిని ఆచరణలోలేట్టుటందే మానసికముగా నాలోచించుచు నిర్మాణ కార్యము నకు నున్న శేదము గలదు. ఉపయోక్తముని నిర్మాణ కార్యక్రమము మాత్రమే జేయువారు అందరూ కానోల్లంపునము జేయువారిని జెయిలుకు కొంపో బడరు. అట్లుగాక, మధురదాసుగారు కోరిన జాతీయ ప్రబోధము యితర పనులవలన జరిగినట్లే యీ కానోల్లంపునముగల్గునట్టి జరుగునని జ్ఞాపక ముంచు కొనవలయును.

భారతదేశములో ఆత్మగౌరవముగల ప్రతిమానవుడును, మహాత్ముడు జెయిలుకు నన్నంతకాలము, తనకు గూడ సుచిత్ర స్థానము జెయిలేయని భావించు వలెనని నేనుక్రితరణ శుద్ధిగ నమ్ముచున్నాను. ఈభావమును పరిపక్వమగు నటుల జేయుటకు, అట్లుభావించినవారుమార్గము జూపుటయేయని నేను చెప్పుదును సర్వమును వ్యాపించజేయుట కిదియేమార్గము. మహాత్ముని నిశ్చంభమునటి నిశ్చయ కార్యములకు పరితృప్తి జేయుటకన్నయెడల జాతీయత్యాగ గౌరవముగాని, దేశభక్తిగాని యుండజాలదు.

కానోల్లంపునమునకు గడంగుటకు ప్రజలలో స్వరాజ్య తృప్తి లేదని మధురదాసుగారు జెప్పెమాట సర్వమగునెవల, సరక్తికానోల్లంపునము విలుగాకపోవచ్చును. ఇప్పుడు కానోల్లంపునకు గడంగడమని చేరివారిలో స్వరాజ్యతృప్తి యెక్కువగనుండి, కానోల్లంపునముకల్ల గల్గువచ్చును కలెంప సమకట్టియున్నారని నేను వెలుపగలను. నేటాలు కార్యముల కి పానుల పన్నును తొలగించుకొనుటకు యెటుల పరిపించిరో అట్లేయిప్పుడు కానోల్లంపునముగ జేసవారందరును గూడ ప్రజలలో ప్రభుత్వవిధానమును అంతయుంచియుటకు పరితపించుచున్నారు. స్వరాజ్యము మాట అటుండనిదు అలచాచాడుకు వెళ్లుటకుమందు తాను నివసించి పనిజేసినపోటుకు వెళ్లి అచటి ప్రజలనుజూచి మాటాడ నీయకుండ నిరంకుశపుటులైవుతో జూట్టివేపుగారిని ఆటంకపరచివుడు, ఆయనయెడ ప్రభుత్వమచారము గావించియు అయిన తప్పక భావించునని నేను నమ్మెదను. క్రమశిక్షణములలో పనిజేయగూడదని ఉత్తరువుగావించబడినపుడు, కానువువాలంటియు అపకారము గావించినటుల భావించిరి. ప్రజామండిమున జాతీయ పతాకములను వ్రేలాడ ట్టుగూడదనియు, ప్రదర్శనములపెట్టు నూరేగింపనూడదనియు, ఉత్తరువుజేసినపుడు జరిగియున్నా. కావున ప్రజలు అపకారము గావించినటుల భావించెదరు.

దేశమంతటను నేలకొలిదిపోట్ల కాన్వ్యతంత్ర్యమునకు భంగము గావించబడినపుడు యెంతయో అపకారము గల్గినటుల భావించుచున్నారు. ఈ రోజున పంజాబు నాయకులు మత సంరంభములో చిట్కొ కొనకున్నవో, రోజుకు రోజుకు పనులయిన సమరావ్యయము జేయునపుడు, లాకెన్సుకెలా విగ్రహంపచారమును యెక్కువగా భావించియుండెడివారే.

ఏదైన అపకారము జరిగినపుడు వెంటనే దానికెరిగిన ప్రతికృతిజేయుట కానోల్లంపునమునకు ముఖ్యము. విధే కొందరు వ్యక్తులు అపకారము జరిగినది తెలిసికొందురు. కొందరు తెలిసికొనరు. తెలిసికొనలేకపోవుట అపకారాభావము చేత గాదు. వారికి తెలిసికొనగల్గినంతటి భావతృప్తియును ఉత్సాహమును నీజించిపోయిన దశలయందు. అట్టికి ఆ భావోద్యమముగలవాడు ఈ ప్రజాభావము గలవారి నుత్తేజులజేయుటకు సర్వము, ఇట్లు జేయుటకు మంచి మార్గము అపకారము జరిగినది తెలిసికొనిన వ్యక్తులు కానోల్లంపునమునకు గడంగి బాధానుభవము బూడుటయే.

సి. రాజగోపాలాచారి.

అమృతాంజనంధిపోవారి

సుప్రసిద్ధామధముల జాబితా.

	రు.బ.
1. శీర్షకసాయనము మూలము అశీర్షకమునకు ...	1-4
2. కృష్ణకలికలు ధాతుపుష్టికి ...	1-0
3. బృహదారీ బృహదములకు సీసా 1-కి ...	0-12
4. అమృతాంజనము అన్నిసోపులకు ...	0-10
5. మూలకంకుర తైలము డబ్బి 1-కి ...	0-12
6. తామరతైలము; తామర, తీటకు ...	0-6
7. తేలుమందు, తేలుకాటుకు సీసా 1-కి ...	0-8
8. కలరా మూలము. వాంతిభేదలకు ...	0-8
9. దంతకూలకారి, పుండ్లపోటుకు ...	0-8
10. కర్ణకూలకారి, చెవిపోటుకు ...	0-6
11. గజ్జికైలము, గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-కి ...	0-4
12. పగుళ్లకు తైలము, శిశిపగుళ్లకు ...	0-3
13. పేలకు మందు సీసా 1-కి ...	0-4
14. కుప్పకు తైలము, డబ్బి 1-కి ...	0-4
15. దంతమార్దము, పండ్లుతోముటకు ...	0-2
16. సుఖభోగి మూలము ...	1-0
17. సుఖభోగి తైలము, పుండ్లకు ...	1-6
18. రోమహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు ...	0-8
19. మోహినీతైలము వెండ్రుకలు పెరుగుటకు ...	0-12
20. చుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-6
21. గ్రహణి మూలము డబ్బి 1-కి ...	0-8
22. జులాలి మూలము, మలబద్ధము ...	0-6
బంగారు కేకులపుస్తకము25 కేకులు గలది 1-కి రు. 3-0-0 లు	
వెండికేకుల పుస్తకము 1-కి	రు. 1-0-0 లు
23. పెప్పురుమెంటునూనె ...	1-4
24. చందిరితైలముసీసాది డబ్బు 1-కి ...	2-8
25. మనుమారి మూలము, మనుమవ్యాధులకు ...	1-0
26. కేకుల ద్రావకము సీసా 1-కి ...	1-0
27. కఫహరి శీతకట్టు దగ్గులకు ...	1-0
28. కఫహరి మూలము, దగ్గు, ఉబ్బకములకు...డబ్బి 1-కి	0-8
29. నుందరితైలము, ముఖకాంతికి ...	0-8
30. శిరోవేదన మూలము, తలనొప్పలకు ...	0-8
31. నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు ...	0-4
32. జంతువాతహరి, ఎముకలకు ...	1-0
33. ఉబ్బకమునకు మందు ...	2-0
34. వాయువుపోటుకు మందు ...	1-0
35. విరోచనములకు మూలము డబ్బి 1-కి	0-8
36. కస్తూరిమూలము వెచ్చి మంచిది	50-కి 0-10
37. వామకరూపము ...సీసా 1-కి	0-6
38. నేపాళదేశపు కస్తూరి మంచిది ...రు. 1-కి	40-0
39. మంకమపువ్వు	8-8
40. పచ్చకరూపం 1-ర రకం	2-8
41. పచ్చకరూపం 2-ర రకం	1-0
42. దాన్ను లేక అది పచ్చికాదా	8-8

అమృతాంజనంధిపో' బొంబాయి-మద్రాసు.

దేశీయ వార్తలు

స్వరాజ్యపతాక సంరక్షణము

జబ్బులపూరులో సత్యాగ్రహము

ఏప్రిల్ 27 వ తేదీన జబ్బులపూరు పురమండలమున నొకసభ జరుగెను. అపుడు తోడరులూ, జేపీసీంగు, గణేశ్రావు (మగ్గురు కలటియూ) గార్లు స్వరాజ్యపతాకము లను ఉద్ధరణ నికాయమును పురమండరావరణములో కనుకటి ద్వారమునుండి ప్రవేశించిరి. వా నొక పతాకము నొక చిన్న క్రావు తగిలించి ప్రకటనార్థము జేయుకొనిరి.

గభలాన్న పోలీసు సూపర్వంటు వారిని చూచి వారి యొద్దనున్న ఒక దానినిచ్చివేయవలసి అడిగెను. వారియ్యనునిరి. అతనికి దుర్భాగము కలిగి తోడరులూగారిచేతులలో నుండి దానిని లాగుకొనెను. అట్లు లాగుకొని దుర్భాగములయ నతడు వడిగా నడచిపోయెను.

పిచ్చుట దేవీనింగుగారు మరియుక జండా తీసి తనచేతి క్రావు తగిలించి వైకలైతెను. వారు జాతీయగీతములను పాడుచు ఆ ఆవరణలో నుండి వెడలిపోయిరి. గభలా కిటికీగుండా నీ ప్రయోజకత్వమును చూచిన గభలు చాల సంతసించిరి.

పోలీసు సూపర్వంటు ఆజండాను సభాధ్యక్షు డగు (య్యనినీకల సంఘాధ్యక్షుడు) వెంజటిగారి కొనగెను. అత డు దానినొక కనరలోపెట్టి భద్రముగా నీలుచేసి జిల్లామేజ స్ట్రీటుకు పంపెను. “సభజరుగుండగా మగ్గురు కలటియూ రహస్యముగా పురమండలము ఆవరణలోనికి వచ్చిరి. పురమండల ముపై నెత్తుటకు వారొక పతాకమును తెచ్చిరి తటాకున పోలీ సు సూపర్వంటుపోయి దానిని లాగుకొనెను. అదియే యావతా కము” అని యొకపుత్తరమునుగూడ నాతడు ప్రాసించెను. ఈ వార్త పట్టణమునందలి వ్యాపించినది. పతాకముల కమ్ము టకు చాలమంది సిద్ధపడిరి. ఒకళ్ళకైచెంతనుండి పతాకమును లాగుకొనుటకు జబ్బులపూరులో యిదియే ప్రారంభము. జబ్బులపూరు శిద్యోగులకును మ్యునిసిపల్ కమిషనరులకును గల అభిప్రాయము దీ వలన తెలియగలదని కాంగ్రెసు ప్రచురణ సంఘమువారు జబ్బులపూరునుండి వ్రాసిరి (హిందూ)

చేళబంధు దాసుగారు మే నెల 20 వ తేదీకి చెన్న పురి కి వచ్చెదరు

వంగరాష్ట్రమున నిపుడవరకుముగవను అందుచే ప్రస్తు తముచెన్న పురి రావీలులేదు. మేనెల 20 వ తేదీకి చెన్న పురి కి వచ్చెదను అని దాసుగారు ద్రవిడరాష్ట్రము స్వరాజ్యసంఘాధ్య ష్టు డగు ఏ. రంగస్వామయ్యగారికి వ్రాసిరి దాసుగా రెపుడు వచ్చుచున్నదియు సరిగా తెలిసికొని ముందు ప్రకటించెదము. అపు డు దాసుగారికి స్వాగత మొనగదలచిన యిదిగ్రామముల వారందరును ముందుగా రంగస్వామయ్యగారిపేరగాని ఎన్ గత్యుత్తరగారి (76, వెల్లూపిథి, క. కునాకం) పేరగాని వ్రాయవలెను. ఆయాస్థలములకు దాసుగారు వెళ్లుటకు తగిన విరాట్టులు సాధ్యముగునంతరకు చేరుబడునని స్వరాజ్యపతా కార్థదర్శి ప్రకటించెను (హిందూ)

నెటాలు కాంగ్రెసుసంఘమువారి తంతివార్త

డబ్బునుండి నిన్న (2 వ తేదీ) యీతంతివార్త వలెపబ డెను. పట్టణములలోను ఒకటిలోను భారతీయులకు ప్రత్యేక స్థలము నేర్పవలసినను చట్టముమోదించబడెను. గ్రామము లలో లైసెన్సులవట్టును యీ చట్టమునుగూడ గవర్నరుజన రణ అనుమతికి పంపబడెను. అనుమతి నియ్యగూడదని దొరకన మునారికి తెలుపుటకు కాంగ్రెసుపరినిధులు 4 వ తేదీన కేపు టపువకు వెళ్లెదరు. అనుమతి నియ్యగూడదని యిండియాదొర తనమువారును ప్రజలునుగూడ యూనియను గవర్నమెంటువా రికి వెంటనే తంతివార్తలను పంపవలెను. ఈచట్టము లామోదిం పబడిన భారతీయులకు గొప్పకష్టము కలుగును అని నెటాలు కాంగ్రెసు కార్యదర్శి తంతి సంపెను.

కలకత్తా నాయకువక్రతి మానసస్వపుకేసు
ఈకేసు విచారణ 2 వ తేదీన కలకత్తాలో జరిగినది. డిరిగి 25 వ తేదీకి నాయనా వేయబడెను.

తిలకు స్వరాజ్యనిధి

ఇటీవల ప్రకటించబడినవనూలు	రూ 2221
గేడు చెన్న పురిలో వనూలు	500
పుంగనూరుపురజనులు మనిఅర్ధరత్నారా పంపినది	రూ 10
	మొత్తము 2731

* పశ్చిమ కృష్ణామండలము *

చందాల మొత్తము	రూ 9962
వసూలైన మొత్తము	రూ 3560
చేరిన కలటియల సంఖ్య	58

అస్వస్థతవలనను యితర కారణములవలనను గంపలసూర్య శ్రీ కుమారకాశాగారేమయను పనిచేయుటకు పోయిరి. శ్రీ యుత కాశేకర్తరావుగారు రాష్ట్రీయ నాయకులతో కలసి సంచారము చేయుచుండుట చేమండలమున కొద్ది రోజులు మాత్రమే సంచారము చేయగలిగిరి. అందువలన చేమల నిన మొత్తమంతయును పూర్తికాలేదు. ఒక్క బెనవాడ పట్టణమునందే 7500 రూపాయలు చందావేయబడెను. వదిగ్రామ ములలో మాత్రమే ప్రచారము జరిగినది. తక్కిన సామ్యును అగ్రామములవారు వేసిరి. పూర్తి మొత్తము 80000 ను వసూ లగు వరకును యీ మండలమున ప్రచారము చేయుచుండుటకే మేము నిశ్చయించితిమని మండలకాంగ్రెసు కార్యదర్శి తెలిపెను. (తంతివార్త)

హెచ్చుమంది ఓటులనిచ్చిన శాసనసభలకు వెళ్లుదు
స్వరాజ్య పతాకమువారికి ఎన్నికలలో హెచ్చుమంది ఓటులనిచ్చినవో అనగా దేశమునందలి ఓటులలో హెచ్చు మంది ఎన్నికలలో పాలుగొనవలసి అపుడు దేశీయులందఱు స్వరాజ్య పతాకమువారి విధానము నామోదించిరి చెళ్ళుట కా మేజులశేఖ. అటులు జరిగిన వారు శాసనసభలకు వెళ్లవచ్చును. అటులగాక ఏ కొద్దిమందియో తప్పు తక్కిన ఓటుల లండరును ఎన్నికలను ఒపిష్కరించినవో వారు ఎన్నుకొనబడినవారు వారు సరిగా ప్రజాప్రతినిధులు కావాలరు. తన కొక్కరికి జీవనము జరు గుటకు చాలింతభవమునుమాత్రమే పుచ్చుకొనుదు రి ఏడ్వవరకు వారీతిని పనిచేయుట కంగీకరించిన కలటియలు గ్రామములలో నిర్వాణగ్రామమును కొనసాగించుటకు కావలెను అని “టుమా ర్” పత్రికలో ప్రసిద్ధము గిద్దానీగారు వ్రాసిరి.

చేరారు నాగపూరు సభ
ఈసభ కథ్యుడుగా ఎన్నుకొనబడిన దాసుగారు 6 వ తేదీకి మల్కాపుర లైటుస్టేషనులో దిగెదరు.

బొంబాయి జాతీయవైద్యకళాశాల
మేనెల 1 వ తేదీన బొంబాయిలో యీ భవనమునకు కంభుస్థాపనము జరిగినది వైద్యకాలలో 60 మంది రోగులకు పడ కలవర్చుబడును. ఎన్. వజ్రకంపెనీకి చేరిన ఆనందరావుగారే యీ కృత్యమునందకు భరింతుట కంగీకరించి భవనము నొసంగిరి

అమృతసరు కొట్లాటకేసు
హిందువులపై తేబడినకేసులో ఫిర్యాదీల సాక్షులు (అందరును మహమ్మదీయులే) ముక్తయాలను సరిగా గుర్తిం ప లేకపోవుటచే 2 వ తేదీన వారిందరిని వదలివేసిరి.
అలహాబాదు మ్యునిసిపలు సంఘసభ
మేనెల 1 వ తేదీన పండిత జవహరలాలు సెక్రటరీగాగి అధ్యక్షతకైంద నీసభ జరిగినది. సభలో కుర్చీలులేకుండ బాస లు చిన్న ప్రాకెటిల్లులు వేసి సభ లు చేయవలెనని చాలమంది కోరిరి. ఎ వరి మట్టుకు వారు చిన్న చాపనో తివానీనో తెచ్చుకొనవలెనని క్యామలాలు సెక్రటరీ గారు నూచించిరిగాని యీనూచన లామోదించబడలేదు.

బెహరు రాష్ట్రీయఖిలాఫతు సంఘసభ
గయా.కాంగ్రెసు విభాగమునే అనుసరింపవలెను. డాక్టరు మహమ్మదుగారిపై సంపూర్ణవిశ్వాసము కలవనుకీర్యాము లామోదించబడెను.

సమాధానము కుదరలేదు

స్వరాజ్యపతాకమువారి ప్రకటనము

ఏప్రిల్ 24 వ తేదీన ఢిల్లీలో యిష్టిగోష్ఠీసభ జరిగినది. హాజీం అబ్దుల్లాఖాను, సి. రాజగోపాలాచారి, గో.జనీదేవి, డాక్టరు అన్నారీ, టి. ఏ. కే. మెర్సానీ, మహమూలీ, డాక్టరు నయ్యదుమహమ్మదుగార్లు వచ్చిరి. సమాధానమును కలిగించి అందరును కలసిపనిచేయుట కొకవిరాట్టు చేయబడెను. దానికి వచ్చిన వారందరు సంగీకరించిరి. కాని కల్లభాయిపటేలు, నేట్ల జమానాలూలు బహుజాగర్లందుల కంగీకరించలేదని ఏప్రిల్ 29 వ తేదీన రాజగోపాలాచారిగారు కలకత్తాలోనున్న దాసుగారికి తెలిపినది. కడపటి సమాధాన ప్రయత్నముగూడ ఈ రీతిగా విఫలమైనది. కాన స్వరాజ్యపతాకమువారు రందరును అన్నిమండల ములలోను రాష్ట్రీయులలోను కాననసభల ఎన్నికలకొరకు గట్టి ప్రచారము వెంటనే ప్రారంభింపవలెను. మరల సమాధానము కలుగునకు నిరాధారపుటుటల నెవరు చెప్పినను కమ్మి మిన్ను మండగూడదు. భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభలో నిపుడు సభ్యులు గా నన్నవారిలో స్వరాజ్యపతాకమున చేరి సాము చందా నిచ్చిన వారిందరును స్వరాజ్యస్థాయిసంఘమున సభ్యులయ్యెదరు రని కాంగ్రెసుస్థాయిసంఘసభ్యులకు తెలిపిరి. స్వరాజ్యస్థాయి సంఘసభ్యులలో ఏడుగురిని కార్యసంఘ సభ్యులుగా అభ్యుత్తాదే నియమించును. మేనెల 10 వ తేదీన కార్యసంఘసభ్యుల నియామకము జరుగును. ఇదివరకు సభ్యులు గా చేరి చందాల నీయనివారు వెంటనే చందాలను పంపవలెను. ఇంతవరకు చేరినవారు చేరదలచినవో వెంటనే చేరవలెను. చం దాలను భారత కార్యదర్శిపేర పంపవలెను. స్థాయిసంఘసభ్యుల సంఖ్య హెచ్చినవో అభ్యుత్తము కార్యసంఘసభ్యులను నియమిం చుట కనకాశివధికమగును ప్రతిరాష్ట్రీయసంఘమువారును స్థాయిసంఘమునకు ఇద్దరిని ఎన్నుకొని వారిపేరలను మేనెల 10 వ తేదీలోగా భారత కార్యదర్శికి తెలుపవలెను. ఇంతవరకు కార్య సభ్యులను స్థాయిసంఘములను ఏర్పరచని రాష్ట్రీ సంఘముల వారు వెంటనే ఏర్పరచి సంఘసభ్యుల పేర్లను మేనెల 15 వ తేదీలోగా భారత కార్యదర్శికి తెలుపవలెను.

మధ్యరాష్ట్రీయులలో స్వరాజ్యపతాకములనుగూర్చి ప్రభుత్వప్రకటనము

స్వరాజ్యపతాకములను ఊరేగింపులలోను సభలలోను ఎత్తుటవలన కారితీర్చుమునులుగునని తోచినపుడుకప్ప దొర తనమువారు పతాకములను నిరోధింపకు. యూనియనుజాతు పతాకమునకు ఏ విధమైన అవమానము కలిగెను సహించని రాజభక్తులు కొందరు కలరు. మ్యునిసిపాలి టీజు జిల్లాబోర్డులు మున్నగుసంఘములు స్వరాజ్యపతాకముల నెత్తినవో వారికి భవమియ్యబడెను. వారిపై చర్య జరుపబడునని దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

మహారాష్ట్రీరాష్ట్రీయసభ

రత్నగిరిలో మేనెల 1 వ తేదీన ఉద్భుత ప్రదర్శనము ప్రారంభమైనది. అధ్యక్షుడు కరంజీగారేపదవ్యనమును తెరచిరి. వచ్చినవరుకులనుగూర్చి ప్రాశ్నసరు పట్టర్చునగారు వివరము లను తెలిపిరి. గాంధీచూచుకొన్నది ఎవవాడ చునాలలో మొదటి మూడునెలలలోను వీరిన నూలుగూడ వచ్చినది. 1 వ తేదీ రాత్రి మహారాష్ట్రీయ సంపాదకుడు డి. వి. గోళ్లేగారు ఒపి రంగసభలో నుపస్థునించిరి. కా ప న స భ ల కు వెళ్లవలెనని నుదించిరి.

అలహాబాదు జిల్లాబోర్డు ఎన్నికలు

మేనెల 2 వ తేదీన ఎన్నికలు జరిగినవి. మగ్గురును కాంగ్రెసువారే అధ్యక్షుడుగను ఉపాధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొన బడిరి. 1921 లో 6 నెలలు చెరసాలలో నుండివచ్చిన మార్క్విక్ మూలద్దీను బాక్సీగా రధ్యక్షుడుగాను, బాబూ ప్రసాదనారాయణ, భామంపెనె ప్రతాపసింగుగార్లు ఉపాధ్యక్షులుగాను ఎన్నుకొనబడిరి. రాజా రఘుప్రసాద నారాయణ సింగుగారు గూడ అధ్యక్షుపదవికి పోటీచేసిరిగాని ఎన్నికలలో నెగ్గలేదు కాన సభ్యులను గూడ వదలివేసిరి.

మయూరఘాట్ కొట్లాటకేసు
ఈకేసు విచారణ 2 వ తేదీన మయూరఘాట్లో జరిగినది.

దత్తమండలములలో ఆంధ్రనాయకుల సంచారము

మేనెల మూడవవారమున శ్రీయుతులు ప్రకాశం నాగేశ్వరరావుగారు దత్తమండలములలో సంచారము చేసెదను. వివరములు ముందు తెలుపబడును.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ

ఈనెల 13 వ తేదీని బెజవాడలో జరుగును

1. ఆంధ్రరాష్ట్రమున గ్రామసంచారమున శ్రేయములు
2. జాతీయవిద్యాలయముల కలనము
3. భిక్షుల వాంఛ
4. జాతీయవిద్యాలయముల శ్రేయములు
5. ఆస్పత్రికల తొలగించుట
6. గ్రామసంచారములమున్నగు విషయము లాసభలో చర్చింపబడునని ఆశ్చర్యము ముఖ్యతెలియజేసెను.

నాగపూరులో స్వరాజ్యపతాకము

10 మంది కాంగ్రెసుగురువులు ఈ సందర్భమున కన్యకుండి వెనుకనిరోధము జరిగింపబడునని చెప్పిరి. మీరు వెనుకబడిన జిల్లామేజిస్ట్రేటు చాల సారులు చెప్పినను వారు వివేకము. 127 శతాబ్దమున మిమ్ములను ఆరెడ్డు చేసితిమి అతడనగానే నాగపూరు కలెక్టరుగారు ఎట్టినిరోధమును కలిగింపకుండ పోలీసులకు లొంగిపోయిరి. ఈరీతిగా ప్రతిదినము జరుగును.

భారతశాసనసంఘసభ్యుడు జే. చౌదరిగారి రాజీనామా ప్రతిపక్షము

మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయసంఘసభ

రత్నగిరిసమావేశము

విషయనిర్ధారణ సంఘసభ 2 వ తేదీన ప్రారంభమైనది. ఆసాదు సాయంకాలము తిలకు జాతీయవిద్యాలయమున జరుగిన ప్రధాన సభ కలెక్టరుగారి ఆధ్వర్యమున జరిగినది. జాతీయవిద్యాలయమున కలెక్టరుగారు విరమించి రాత్రి భోజనము గాను స్వరాజ్యపతాకమును గూర్చి బహిరంగసభలో చర్చనమొందిరి. కాననసభలకు వెళ్లవలెనని తెలిపిరి.

విచ్చినవృత్తులు

ఎత్తుగడ్డమాస్తే ఎత్తుబెరుగుతుందని అడవి అనుకుంటారు. అట్లాకాదు. ఎత్తుగడ్డ యేదైనా సరే రంగుగడ్డమాస్తే ఎత్తుబెరుగును. ఎత్తుగడ్డ అక్కరలేదు. రంగుగడ్డ లేనది, అజంతువుగడ్డ అనుకుంటారు. అడవి అనుకుంటారు ఎత్తుగడ్డలకు తెల్లగడ్డలేయెత్తువ బెరుగునెట్టియు తెలుస్తుంది.

* * *
గడ్డంతయగా గొరిగి కొద్దిమెట్లుకలు లింగముగ నొందర నయ్యకం, నలభైయేళ్లువరసగా గొరిగినవారి గడ్డముల కన్నయెత్తుక విరుగుగా కనిపించలేదు.

* * *
చలికాలిలోకి పోలేజలుచేస్తుందని మనవాళ్లకు భయం. కాని అచలికాలిలోనే జలుబు వాగుండా ఉంటుంది. చలికాలిలో మనము రలుపున్న మూసికొని వెన్నగానున్నచోట కూచుంటాము. ఆ వెన్నకన్నా మెట్లునే చలికాలిలోకిపోలే జలుబుచేసేటటు నిజము.

ఇంకను జీవావలసినదేమంటే గడ్డలన్నిటిలోకి జీవాగారివచ్చేట్లుగా రలుపున తెలియించాలి. ఆప్పుడు జలుబులు లేకుండా గడ్డనాళములలో రక్తంకలిసి ప్రసాదింపబడుతుంది. ఆరోగ్యంగా ఉంటుంది. డిప్రెషన్-విట్టు.

కేరళ ఖిలాఫతుసభ

తలచేర్చిలో జరిగినది.

1 వ తేదీని విత్తూరు, డాక్టరు మహమ్మదుగారు ముగ్గురువారు తలచేర్చి చేరిరి. వారికి ఘనమగు స్వాగతము జరిగెను. రాత్రి ఖిలాఫతుసభ డాక్టరు మహమ్మదుగారి ఆధ్వర్యమున ప్రారంభమైనది. హిందూమహమ్మదీయ కలనములను చూచుచు తీరముగా నిలిపించిరి. వహాబీగాంధీ అలీసోదరులు మున్నగు నాయకులతోను చాళిసాలలో సభయింపకు ప్రజలే బాధ్యులు. కలిబాటునీతిమాత్ర ప్రజలకు దేశస్వాతంత్ర్యమునందు కొంచెమైన శ్రద్ధయున్నట్లు కనబడెను. మనవి కోరుతలెన యంతమానిన కలగజేయవలెను. ఈసమయమున దొరకనమువారు బాగుగా పనిచేయుచున్నారు. దానికి ఉత్సాహమే నిదర్శనము. హిందూదేశము స్వరాజ్యమును బడయుట కర్మము గడింపలేదని తెలుపునట్టి లక్ష్యాహితులు కొందరు మనదేశమున కలిగినందులకు నేను దుఃఖించుచున్నాను. ఒకచరమువారికి రింకోకమరమువారి పడగ దొక్కెడుగాన ఎల్లప్పుటిని బ్రిటిషురాజ్యము ఉండవలెనని వీర వాదించెదరు. బలవంతమున వెన్నెర గాని మహమ్మదీయ మతమున కలుపుకొనరాదని ఘోషించుచున్నది. కాన మోహలటుల కలుపుకొనుట అకమము. బ్రిటిషు పరిపాలన మేరకుటకు పూర్వము మహమ్మదీయరాజులటుల బలవంతమున ప్రజలను బాధించి తమమతమున కలుపుకొనినది పాశ్చాత్యులే తేలిపోని అసత్యములను చరిత్రలో వ్రాసిరి. మహమ్మదీయ రాజుల కాలముగా హిందూ మహమ్మదీయులకు గాఢమైత్రి నెలకొని యుండెను. చాలమంది హిందువులు ఉన్న తోవోవలయున కహించి యుండిరి. ఇప్పుటికిని హైదరాబాదు, కాశ్మీరు సంస్థానములలో హిందువులను మహమ్మదీయులను చాలసేనా భావమున కలిగియున్నారు. మాపలల దేశమందైన బ్రిటిషు ప్రభుత్వము రాకమున బెట్టి విరోధములు కలిగియుండలేదు. కాన జేమియులదయన పరస్పరవిరోధముల మన స్వరాజ్యముకొరకు శ్రద్ధగా పనిచేయవలెనని మహమ్మదుగారు నడిపిరి.

2 వ తేదీని మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు కేరళ ఖిలాఫతు సంఘసభ మహమ్మదుగారి ఆధ్వర్యమున కల జరిగినది. మూడుగంటలసేపు కార్యక్రమము జరుపబడెను. మాపలల దురావేశముల తీరముగా ఖండించుచు చేయబడిన తీర్మానముమోదింపబడెను. మలబారు ప్రభుత్వమున నిజమై కారణమును కనిపెట్టుటకు విచారణచేయుట అబ్దులుల్లాఖాన్, జవహర్లాలునెహ్రూ, ఎస్. శ్రీనివాసకృష్ణగారు, డాక్టరు మహమ్మదుగారి సలహామహుగా ఎన్నుకొనబడిరి. కేరళరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారిచే విజయమునకువారును వీరును కలిసి పనిచేయవలెను.

కేరళ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘసభ శ్రీమతి సోజినీ దేవిగారి ఆధ్వర్యమున పాలఘాటులో యీనెల 6, 7 తేదీలలో జరుగును. రైలులో బలవంతమునకు పాలెక మాహిలకు స్వరచించినామును నెలకొల్పవలెను తీర్మానము నెల్ల

వారును తేదీనిది అల్లాహ్ అప్పకలని కేకలుచేయుచు ఆనూదించిరి. అందుల కొక ఉపసభము కేరళరచిరి, భవిష్యత్తు వీరలు అన్నిచరములవారికి స్నేహము కలిగించి స్వరాజ్యమును బడయవలెను ఖిలాఫతు

శ్రీమదులను తొలగించవలెన. భారత కాంగ్రెసు ఖిలాఫతుసంఘము తీర్మానింపవలెను. కాననసభ్యులందరూ రాజీనామాలుచిచ్చి ఉత్సాహమును నిరసించవలెను. వెనకటికలెను చర్యల నిసభవారు నిరసించుచు శ్రాత్తభారిఫా గారిపట్ల భక్తి చూపుచున్నారు. గాంధీమహమ్మదు అలీసోదరులు మున్నగు జేమి నాయకులసేనను హర్షించుచున్నారు. జాతీయవిద్యాలయము కేరళకునలెను అనుతీర్మానము లామోదింపబడెను. మాతలాలు దొర్లమును గడంగరాదు మరల మైత్రిని కలిగించుటకు ప్రయత్నింపనున్న నాయకుల నూచల ప్రకారము హిందువులను మహమ్మదీయులను నమ్రమకొనవలెను. కన్యాసంఘము వారు బాగుగా పాఠ్యములు చేసేరీతిగా వారిని ముఖ్యముగా సత్కారమునకు గాని ఆభివృద్ధిని చూచుచున్నానని ఆధ్వర్యము నడిపెను. 2 వ తేదీని సాయంకాలము 5-30 కు సభ నడిపినది.

శ్రీ ఆమ్మదుగారి ఆధ్వర్యమున క్రింద 2 వ తేదీ రాత్రి జాతీయ విద్యాలయ సంఘ జరిగినది. మాపలల విద్యాలయకారకు జాతీయపాఠశాలల కేరళకరలెనని ఆమె నూదించెను. మరి వెన్నె తీర్మానములను అమోదింపబడెను.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

ఈనెల 6 వ తేదీని అలహాబాదులో నెహ్రూగారు స్వరాజ్యపతాకమును ప్రారంభించెదరు. అపుడు బహిరంగసభలో ప్రస్తుత స్థితినిగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

దంతచూర్ణము

వెల డబ్బి 1-కి 0-2-0. వి.పి. చార్జి ప్రత్యేకం. ఈ ధంతచూర్ణముతో ముక్కుతోముటవలన చిగుర్లనుండి రక్తము విస్త్రంబించును. పొట దుర్బంధములేక యుండును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లేక, మదగాను.

“భారతాభ్యుదయము”

ఈ గ్రంథమును శ్రీస్వామి వివేకానందుల వారు భారత దేశాభ్యుదయమునకై సూచించిన అమూల్య భావముల నతిస్పష్టముగ చర్చించుచు, ఆభావముల నెట్లు ప్రస్తుతపునాయకులు క్రియా రూపమునకు తెచ్చుచున్నదియును వ్రాయబడినది. శ్రీస్వామిలవారి సమస్తభావములను తెలుగులో ప్రచురించుట కిదియే ప్రథమప్రయత్నము గాన, ఆధ్యాత్మిక, మానసిక, శరీరాభివృద్ధికి నోడ్డును నూతనమార్గము లనేకములను ప్రతిపాదించు గ్రహింపగలరు. వెల రూ. 1-0-0.

కార్యదర్శి.

శ్రీ గామకృష్ణాశ్రమము, చేబ్రోలు, గుంటూరుజిల్లా.

శ్రీ మా నుం దే ర ము

ఒక చక్ర ని న వ ల

గ్రంథకర్త : ఒంతలి నత్య నాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాండ్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయద్ధమం

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు,

రంగములు, పాత్రలు వృద్ధములై చిత్తము నాకర్షించును

డిమ్మి పైజా ౧౦౦ పేజీలు : వెల రూ 1-0-0

ఒకేసారి మొత్తముగ కొనుగోలుకు కలెక్షన్ నివ్వవలెను

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

ఆంధ్ర పత్రిక

1923-24 మే 20 నెల 3-వ తేది

గురువారము

శాసనసభ్యుల రాజీనామాలు

విష్ణుదాసు, వహనిగార్లతో బాటు, జె. ఛాదరీ గారు గూడ రాజ్యప్రతినిధిగాకి శాసనసభ్యత్వమునకు రాజీనామాను పంపిరి. రెండుమార్లు శాసనసభవారు నిరాకరించిన ఉప్పుపన్నును సర్టిఫికేట్లు ద్వారా తీరిగి విధించుట, సక్రమ ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వసూత్రములకు భంగకరమనియు, ఇట్టి కుప్పకూతల అసమృత్తి జూపుటకుగాను తాము రాజీనామా నొసగుచుంటిమనియు, ఛాదరీగారు తమతేజుతో వ్రాసిరి. వీరు మువ్వరును ఇతరుల కొరకు పేచియుండక తమధర్మమును నిర్వహించుట ప్రశంసార్హము. ఉప్పుపన్నుయొక్క దృష్ట్యమును, పార్లమెంటుసభవారు గ్రహించునటుల జేయుటకు, శాసనసభ్యుల రాజీనామా లే మార్గమగును. అంతియగాని, శాసనసభల నంటియండి ఎట్టి ప్రయత్నముల గావించినను వీరి మాటలను నమ్ముచుండరు. రాజీనామానిచ్చిన సభ్యుల మార్గమును, నాయకులని పేరుగడించిన రంగాచార్యులు గారు, శేషగిరి అయ్యగారు, మొదలగు సభ్యులను సరించుట లాభకరము. రంగాచార్యులుగారికిను మీనమేషములను లెక్కించుట భావ్యముగ దోషము. నాయకులు ముందుగ నితరులకు మార్గము జూపవలయును. ఈశ్వరచరణుగారును, ప్రతిసభ్యుడును రాజీనామానిచ్చుట ధర్మమని హెచ్చరించుచున్నారు. కాని వీరికిను, పార్లమెంటుసభవారి నిర్ణయము వెలువడువరకు వేచియుండ నిశ్చయించిరి. పార్లమెంటుసభవారి నిర్ణయము, శాసనసభ్యుల చర్చపై నాధారపడియుండును. శాసనసభ్యులు తమ యసమృత్తిని కార్యరూపముదాల్చి జేసినపుడే, పార్లమెంటుసభ్యులు కండ్లుదెలుపుదు. లేనియెడల, వీరి అసమృత్తిని మామూలు కాగితపు తీర్మానములకంటె భావింపనిర్లక్ష్యముజేయుట సహజము. లేబరుసభ్యుల కోర్కెపైని, పార్లమెంటుసభలో నీవిషయమును గూర్చి చర్చించుటకు పీలుప్రభువుగారు రవకాళమిచ్చెదరని తెలియుచున్నది. కాని, ఇందుకు ఫలితమేమగునో యూహింపవచ్చును. లిబరలు కన్నరేపటిపు పక్షములు భారతీయులపక్ష మవలంబించునని తలంప పీలులేదు. స్వదేశసంస్థాన రక్షణ చట్టము వలెనే, ఉప్పుచట్టముగూడ కామన్సుభ్యలో చర్చకు వచ్చును. కొంతవడి కంతశోష జరిగినపిమ్మట, రాజప్రతినిధిగారి చర్య ఆమోదించబడుట సహజము. ఉప్పుపన్నువిషయమును, కేవలము ప్రత్యేకసమస్యగా భావించి లాభములేదు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వపద్ధతి కది ఫలితము. ఇదిమారి స్వపరిపాలనము త్వరలో సుస్థాపితమగునట్లు పాటుబడుట ఎల్లర ధర్మము.

నేడు ఉప్పుపన్ను విధించుట తలపెట్టినది. లేవు మరియొకరితని నిరంకుశప్రవర్తనము బయల్పడవచ్చును. ఇదివర కట్లు జరుగ లేదా? స్వదేశసంస్థానరక్షణ చట్టమును ప్రతిపై జేసి దానిని పునరుద్ధరించియుండ లేదా? ఇట్టి కుప్పకూతలమీషనుకు ప్రత్యేకపక్షమైన సామ్యము, రైల్వేవ్యయమును శాసనసభవారు దగ్గించియుండ రాజ్యప్రతినిధిగారు పునరుద్ధరించి

యుండలేదా? ఇంతకన్న సెక్కుడునిదర్శనము లేవి గావలయును? బర్మా శాసనసభలో జాతీయవాద సభ్యులకు నాయకుడగు మాంగ్ పూగారు అసాని యేటకు వెన్నుకొనినదితో ముచ్చటించుచు, సర్టిఫికేట్లు అధికారమును గాంచిన పిమ్మట, సంస్కరణములు వట్టిబూటకమని విదితమగునని నడిపిరి. పాపము వీరు శాసనసభలో క్రొత్తగ బ్రవేశించినవారే. సంస్కరణములు బూటకమని జూపుటకేగదా, జాతీయవాదులకొందరు శాసనసభలలో బ్రవేశించ నెంచిరి? అట్టి ప్రయత్నముతో బనిలేకుండనే, సంస్కరణములు బూటకమని వెల్లడియైనది. ఈబూటకముతో నికను దాగురుముతలాడుట దేశభక్తులకు పాడియగునా? డిమాండ్ కట్టుకొను ప్రముఖులగు గిన్నాలాగారి కింకను శాసనసభ్యుల రాజీనామావలన యుపయోగముండునని నమ్మకము గలుగలేదు. రాజీనామానిచ్చుట కింకను తరుణము రాలేదని వీరియజ్ఞము. శాసనసభ్యుల తీర్మానము లెప్పుడు తృప్తికరింపబడెనో, రాజీనామాల కప్పుడే తరుణ మేతెంచినది. ఆస్థాగారవమును కాపాడుకొనుట శాసనసభ్యులకు ముఖ్యము. ఎత్తు లెన్నిబన్నినను ఫలముండదు. అయ్యది దాస్యభావ చిహ్నముల కంటె బరిగణించబడును. రాజీనామానిచ్చిన మువ్వరుసభ్యులమార్గమును అనుసరించుట కితరసభ్యులకు ధైర్యముండునో లేదో చూడవలయును. శాసనసభ్యులెటులప్రవర్తించినను, శాసనసభలును సంస్కరణములును నిరర్థకములని వారే ఎలుగెత్తి చాటుచున్నారు. ఇట్టి సంతర్భములలో కాంగ్రెసుసభ్యులు శాసనసభలలో బ్రవేశించుట హాస్యాస్పదముగ నుండును. వెనుక నెటులదలచినను, స్వరాజ్యపక్షమువారి కసయినను శాసనసభాప్రవేశ ప్రయత్నమును మానుకొని, కాంగ్రెసుతీర్మానములను మహత్తునిసంక్షేమమును సఫలపరుచుటకు తమ శక్తినంతను వినియోగించుట శ్రేయస్కరము. కాంగ్రెసుతీర్మానములను తృప్తికరించి, ప్రజలదృష్టిని ముఖ్యకార్యములనుండి మరలించుటవలన, నెట్టియనర్థములుగలుగునో దెలుపుటకు పంజాబుస్థితియే ముఖ్యనిదర్శనము. మధ్య రాష్ట్రములలో శాసనోల్లంఘనమారంభమయినది. గ్రామములపునర్నిర్మాణమిప్పుడు జరుగవలసియున్నది. ఇట్టిసందర్భమున నాయకు లెల్లరు గలసి కృషి సలుపుచో విశేషప్రయోజన ముండును. ప్రజలకు కాంగ్రెసుపైనను, గాంధీ మహాత్మునిపైనను గల భక్తి మరెయొకరిపై లేదనుట తధ్యము. ఇట్టి భక్తి సవకాళముగ గైకొని, కాంగ్రెసుసభ్యు లెల్లరును జాతీయనిర్మాణమునకు బూనుకొనుట యావశ్యకము. దేశమీనమయమున వేరుమార్గము ద్రొక్కిన తీరిని నష్టము వాటిల్లు ననుటకు సందియము లేదు.

గయాకాంగ్రెసు కార్యక్రమము

గయాకాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు గాథ విశ్వాసమును దెలుపుచు వీరారురాష్ట్రీయ కిలా షాత్ సంఘమువారు తీర్మానముల గావించిరి. అన్ని రాష్ట్రములవారును తమ విశ్వాసము నీరీతిన మరల వ్యక్తపరచి, తదేకదీక్షతో పాటుబడుట ముఖ్యము. ఆంధ్రరాష్ట్రము స్వరాజ్యనిధికి చందాలవైచుటలో ముందడుగువైచినను, వసూళ్లు సం తృప్తికరముగ లేవు. ఆంధ్రులు వసూలు పనిని చురుకుగ జరుపుట యవసరము. కొరవడిన మొత్తమునకు వెంటనే చందాలను వేయించి వసూలు జేయవలయును. ఆంధ్రదేశము తనవంతును చెల్లించునని భావింపవచ్చును. పూనాలోగూడిన వర్కింగు కమిటీసభలో 23-వ మే వరకును గడుపు విస్త

రింపబడినటుల, శ్రీయుత రాజేంద్రప్రసాదుగారు దెలుపుచున్నారు. ఆతేదిలోపల, ఆంధ్రరాష్ట్రము తా నీయవలసిన ధనమును విచ్చిక్షణులను సమకూర్చునని నమ్మినము. ఆంధ్రనాయకు లీవిషయమై దృఢప్రయత్నముల గావించగోరెదము. రాజగోపాలాచార్యులుగారు తిండివనమునుండి మాకు పంపిన తంతివార్తలో, కాంగ్రెసు కమిటీ బొంబాయిలో గూఢవరకు అన్ని రాష్ట్రములును వసూలుపనిజేయుచుండవలెననియు, ప్రతివారిపు నిబంధనలను పాట్నాలో నున్న అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి కిని, యంగుళంబియా పత్రికకును పంపుచుండవలెననియు, హెచ్చరించిరి. వీరి హెచ్చరికను ఆంధ్ర రాష్ట్రము తప్పక కొనసాగించి, భావ్యభివృద్ధికి తోడ్పడు గాక! భావికార్యక్రమ మేది నిర్ణయించబడినను, నిర్మాణ కార్యక్రమమును దేశము కొనసాగించుట త్యవసరమని హెచ్చరింపబనిలేదు. దేశములో నన్నిపక్షములవారును ఇక్కార్యమును నిర్వహించుట ధర్మము. ప్రాథమిక గిద్వాసిగారు "టూమారో" అను పత్రికలో వ్రాయుచు, నిర్మాణ కార్యక్రమమును తదేకదీక్షతో నిర్వహించుటకు సేవకవర్గము నేర్పణుపవలయుననియు, దీనియందు జేరువారు జీవనాధారమునకు సరిపోవు వేతనభృతిని గైకొని అయిదు సంవత్సరములు జేతనజేయుటకు ప్రతిజ్ఞ బూనవలయుననియు, గ్రామ పునర్నిర్మాణ కార్యమును వీరు నిర్వహింపవలయుననియు, సూచించుచున్నారు. నిర్మాణ కార్యక్రమమును దీక్షతో నిర్వహింపవలయుననిన, ఇట్టి దేశ సేవకు లవసరమనుటకు సందియములేదు. ఇకముందు గావలసినది, కార్యోత్సాహముగాని వేరుగాదు. కేవలము ఉపన్యాసములతోగాని, బుద్ధిప్రాయమగు ఉద్రేకముతోగాని, నిర్మాణము నెఱవేరదు. నిర్మాణ కార్యక్రమముగూర్చి దేశమిదివరకు తగు శ్రద్ధవహించియున్నచో, ప్రస్తుత సాదిగ్గసితి కవకాళము లేకుండెడిది. ఇకనయినను వెనుక జేసిన తప్పులను సవరించికొని, భారతీయులు నిర్మాణకార్యమును శ్రద్ధతో నిర్వహింపవలయును. గిద్వాసిగారి సూచన అమూల్యమయినదనుటకు సందియములేదు. నిర్మాణము త్వరితముగ కొనసాగుచున్న కొలదియు, స్వరాజ్యము సుస్థాపితమగుచుండును. తాని నప్పుడు కదలించుట కేరికిని సాధ్యపడదు. గయాకాంగ్రెసు కార్యక్రమమును పూరిజేయుట కాంగ్రెసుపక్షమువారి విధియైయున్నది కాంగ్రెసు కార్యక్రమము సాధ్యమయినదని, మాటలచే నితరుల నమ్మించుటకు సాధ్యపడదు. నిదర్శనములు గనుపించిననే, అన్నిపక్షములవారును దీని సవలంబించుటకు ముందుకువత్తురు. ఇందుకొరకు ప్రబల చలనము దేశమున జనించునని నమ్మెదము. నిరాకరణోద్యమము క్షీణించెనని, డెయిలీ తెలిగ్రాఫ్ పత్రిక సం తసించుచున్నది. టైము మొదలగుపత్రిక లటులనే భావించుచున్నవి. కాని, వీరి యూహలు నిరాధారములని త్వరలో దెలియగలను.

భారతీయుల యవమానము

నేటాలునందు భారతీయులను ప్రత్యేక పుగూడములలో నుంచుటకు చట్టమొకటి నిర్మింపబడినటుల నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇదియు, లైసెన్సుచట్టమును, గవర్నరు జనరలుగారి అంగీకారము నిమిత్తము వారికి పంపబడినది. ఇవి శాసనమగుచో, భారతీయుల వివాళనము నిశ్చయమని, నేటాలు భారతీయ కాంగ్రెసు కార్యదర్శి దెలుపుచున్నాడు. టాంగనయికాలో వేసకువేలు మోపులు కట్టివేయబడియున్నవి. భారతీయులు క్రొత్తపన్ను

లను భరింపజాలక వర్తకముజేయుట మానుకొనిరి. ఇంత విషయస్థితి ప్రబలియున్నను, మేజరు ఆగమ్మ బిగోరుగారు తాము కొత్తచట్టములను అమలులో పెట్టక నిలువ జాలమని కామన్సునభలో నుడివిరి. కేనియా వ్యవహారమునుగూర్చి ఇంగ్లీషుపత్రికలు వ్యాఖ్యానముల నధికముగ గావించుచున్నవి. రివరెండు లోను క్రైస్తవమత ప్రచారకుడు లండనుపై ముప్పత్రిక కొక ఖను వ్రాయుచు, హైందవనాగరికము ఆఫ్రికాకు సరికొడదనియు, తెల్లవారే ప్రాముఖ్యము వహించుట యవసరమనియు, సూచించెను. పాశ్చాత్య వాగరికము, ఆఫ్రికావాసులకు సరిపోవునుగాబోలు! వీరివాద మంత నిస్సారమో డెలుప నవరములేదు. భారతీయప్రతినిధు లొకపక్షమునను, శ్వేతప్రతినిధు లింకొకపక్షమునను వాదించుచుండుటచే అక్టోబరు నెలలో జరిగెడి ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సు నిర్ణయమునకు కేనియాసమస్యను విడువవలయునని, మాండ్లెస్టకు గార్డియనువిలేఖకుడు గోరుచున్నాడు. ఇంత కన్నను విరుద్ధమగునూచన వేరొక టుండబోదు. ఇంపీరియల్ సమావేశమునందు, అధినివేతరాజ్యముల ప్రాముఖ్య మధికము. ఇంతియగాక, ఇంపీరియల్ సమావేశ తీర్మానము లింతవరకు హిందూ దేశమునకు లాభ మొనగూర్పలేదు. భారతీయుల సమానత్వమును గుర్తింపవలయునను తీర్మానమును అధినివేతరాజ్యములు లక్ష్య పెట్టి యుండలేదు. ప్రస్తుతపరిస్థితుల గాంచిన, సామ్రాజ్యసంబంధము హిందూ దేశమునకు అవమాన కారణ మగుచున్నది. అందుచే సామ్రాజ్యసంబంధముగూర్చి హిందూ దేశము దూర మాలోచించవలసినతరుణ మానస్సు ముయినది.

జాతీయపతాకము

జాతీయపతాకముకొరకు, శాసనోల్లంఘనము వారంభించుటకు నాగపురము జబ్బులుపురము నిశ్చయించినదాదిగ, మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వము కొంతవరకు క్రిందికి దిగినటుల గనుపించుచున్నది. స్వరాజ్య పతాకము తో సామాన్యముగ జోక్యము కలుగజేసికొనుటకు తమ కిష్టములేదనియు, ప్రజాశాంతికి భంగముకలుగునని దోచినపుడుమాత్రమే తాము జోక్యము గలుగజేసికొందుమనియు, ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు. స్వరాజ్యపతాకమును దీసికొనిపోవుట వలన ప్రజాశాంతి కలుల భంగముకలుగునో డెలియదు. స్వరాజ్యము గోరని ప్రజలుగలరా? అట్టివా రెవరియిన మిగిలియున్నచో, వారు అల్లరి గావించకుండ ప్రభుత్వమువారు కట్టుదిట్టములగా వింపవచ్చును. స్థానికసంఘములవారు స్వరాజ్య పతాకముల నెలకొల్పుచో, వారికి గ్రాంటులు నిరాకరింపబడుననియు, క్రమచర్యలు వారిపై దీసికొనబడుననియు, ప్రభుత్వమువారు భయపెట్టుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భములలో స్థానికసంఘముల వారు స్వరాజ్యపతాకమును కోల్పోవక, గ్రాంటులను నిరాకరించుట గౌరవప్రదము. జాతీయపతాక రక్షణకొర కారంభింపబడిన శాసనోల్లంఘనము విజయము గాంచకమానదు. జాతీయపతాకమును గౌరవించుట, భారతీయు లెల్లరకును ధర్మమగుచున్నది. ఇందుకు భంగము కలిగినయెడల, భారతీయు లట్టియవమానమును భరింపజాలరు. ప్రజలు జన్మస్వాతంత్ర్య నిరోధమునకు లొంగక, ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనుకొలదియు, స్వరాజ్యము చేరువకు వచ్చుననుటకు సందియములేదు.

మద్రాసు కార్పరేషను

మద్రాసు సీటిసంతను క్లోరినుతో శుభ్రము చేయవలయు నను యూహ గలదు. ఇందువలన గల నష్టములకు డాక్టరు మల్లయ్యగారు మొన్నటి 7 భలో తేటపరచిరి. క్లోరిను ఎక్కువకలసిన, నీళ్లు ముట్టగ నుండుననియు, తక్కువ కలిసిన ఐడోఫారంవాసం వేయుననియు, ఇంతకన్నను సీటిని సున్నము ద్వారా కరిశుభ్రముజేయుట సులభమనియు, చౌకయనియు, సీటి రుచి చెడదనియు, వీరు సూచించిరి. సీటి రుచి చెడి వాసన వర్పజిన, ప్రజలు త్రాగుట కేవగింతురు. కార్పరేషనువారు ప్రజల సౌకర్యము నాలోచించుట ముఖ్యము. కార్పరేషను కమిషనరుగారు, దొరతనమువారి కరియోక్ట్రాన్సేటరుగూడవనిజేయుటకు కార్పరేషనువారు అంగీకరించుట, వారి హాస్వద్వృత్తికి నిదర్శనము. ఒక్కవ్యక్తి రెండుపనులను తృప్తికరముగ నిర్వహించుట యసంభవము. ట్రాంవేకంపెనీవారొచ్చు పన్నును తగ్గించుటకు కార్పరేషనువారు రంగీకరించుట, అసభ్యముగ దోచురు. ట్రాంవేకంపెనీవారు తమ రేట్లను చాలవరకు పెచ్చించిరి. ఇతర ప్రభావపట్టణములందుకన్న, చెన్నపురి రేట్లు అధికముగనున్నవి. ట్రాంవేకంపెనీవారు లాభము బడయుచున్నారు. మోటారుబస్సులయొక కఠినముగ బ్రవర్తించుచు, ట్రాంవేకంపెనీపై ఇంత దయజూపవలసిన యావశ్యకత ఏదియో తెలియకున్నది. ఘొత్తముమీద కార్పరేషనుసభా తీర్మానములు, ప్రజల సామాన్యక్షేమమునకన్న పలుకుబడిగలవారి లాభముల కెక్కుడుగ ననుకూలించుచున్నవి.

నూతనయుద్ధ నౌకాశయము

సింగపురమునందు బ్రిటీషుయుద్ధనౌకలు నిలుచుటకు కొత్తగ నొకస్థానము నేర్పాటు జేయవలయునని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టియున్నారు. ఈ ఏర్పాటును కామన్సునభలో పలుపురు సభ్యు లాక్షేపించిరి. అమెరికాపై న గాని, జపానుపై నగాని, ఫసిఫిక్ సముద్రములో యుద్ధము జేయవలసిన యవసర మిప్పుడులేదు. ఈపని పూర్తియగునప్పటికి కనీసము పది వందల సంవత్సరములయినను పట్టును. ఇందుకొరకు రెండుకోట్ల సవరనులయినను ఖర్చుగును. బ్రిటీషువారు ఇట్టిపయత్నముల జేయుచుండ, అమెరికా జపానులుమాత్రము రకుండునా? దీనివలన వామింగుటను సమావేశముయొక్క ప్రయోజన మంతరించును. కలహవీజము లంకురించును ఆస్త్విత్తుగారుగూడ యీ ప్రయత్నమును నిరసించిరి. కాని, ప్రభుత్వమువారు తమ నిశ్చయమును కొనసాగించకబోరు. సర్ శామ్మ్యూలుహోరుగారు లండనులో నుపన్యసించుచు, బ్రిటీషుసామ్రాజ్యము ప్రపంచమునందెల్ల విమానబలమునందతిశయము జూపవలెనని, హెచ్చరించిరి. విమానబలమునుగూర్చి వివిధజాతులును ఇకమీద పోటీబడునని దోచును. ఈరితిని ఒకరితో నొకరు పోటీబడి, ఆయుధబలమును మరల పెంచుటకు మొదలిడుచో, యుద్ధమునకు పూర్వపుస్థితి యంతయు ప్రత్యక్షమగును. ప్రపంచశాంతికి చేసిన ఆర్థాటములన్నియు నేమగును? నానారాష్ట్ర సంఘమును నిర్మించుటవలన, లాభ మేమి గలుగును?

ఫ్రాన్సు పట్టుదల

కర్జునుప్రభువుగారి సలహా ననుసరించి, నష్టపరిహారములగూర్చి జర్మనీ తన సూచనలను పంపనున్నది. ఫ్రాన్సుమాత్రము మంతుగనే నీ సూచనలను తిరస్కరించుచున్నది. జర్మనులు సాత్వికనిరోధమును వదులకొనిన గాని తాము ఎట్టి సమాధా

నమునకయినను ఒడబడమని, పాంకేరు ప్రభుత్వము వారు పట్టదల జూపుచున్నారట. జర్మనీ ఇందుకు సమ్మతించదు. ఫ్రెంచివారి రీమారు జర్మను సూచనలను తిరస్కరించుచో, సాత్వికనిరోధమును ఎక్కుడు దీక్షతో కొనసాగించెదమని జర్మనులు బలుకుచున్నారు. భావికరిణామ మెటు లుండునో జూడవలయును.

స్థానిక వార్తలు

మెడికలు రిజిస్ట్రారు:—5, 6, 7, మనసిపహ డిజనల మెడికలు రిజిస్ట్రారు క్లెర్కేటరు కార్యాలయము మే 1వ తేదీనుండియు నెం. 52 ఆర్డీయనసిధి, జార్జిటౌనుకు మార్చబడెను.

శత్రురుజల్లా వోటరులకు విజ్ఞప్తి:—కట్టవంచి రావలింగాడ్డి ఎమ్. ఏ. (కాటాబు)గారు రాబోవు ఎన్నికలలో శత్రురు జల్లా ప్రాతిభ్యమును గోరి కాండిడేటుగా నిలుతురు. సర్వవోటరులను దయచేసి వారికి తమ వోట్లనిచ్చి జిల్లాపరినిధిగా చేరునని వారిప్రార్థన.

తిరువల్లిక్కేణి దేవాలయమున నగ్నిప్రమాదము:—మంగళవారము రాత్రి శేలకొండజనులు స్వామి యూరేగింపు వహాత్సవమును దర్శించుమండ ప్రావ్యాణుల భోజనములకై తాత్కాలికముగ నిర్మించబడిన కాలకు నిప్పుంటు కొనెను. తోడనే, తిరువల్లిక్కేణి హిందూహైస్కూల్ బాలభట సంఘవాడుకడును, మద్రాస్ ఆంజులెత్తుకోరు సభ్యుడును కార్పరేషను కాలిబరి ఇన్ స్పెక్టర్ అసిస్టెంటును నగు జవార్లక్ అనునతడు గుంపులానుండి పరువెత్తి పడెనుట ద్వారమున తెరచి నిప్పు వార్చెను. అచ్చటనేయున్న యోధోరీసు కనిపేయి నిచ్చెగొనివచ్చి యతనికి సాయముజేసి నివ్వవార్చెను. నిప్పు ఆరిపోయిన పిమ్మట వైర్ ఇంజన్ వచ్చెను.

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘ స్థాయిసంఘసభలు

బాబు రాజేంద్రప్రసాదుగారి ప్రకటనము
శ్రీయత టంగుటూరి ప్రకాశంగారు భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘ బాబు రాజేంద్రప్రసాదుగారికి పంపిన తంతివార్తకు బాబు రాజేంద్రప్రసాదుగారి టిటుల ప్రత్యుత్తర మందిరి.
ఏప్రిలు 17వ తేదీని పూనాలో భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ జరిగినది. “మరల మే నెల 28 వ తేదీని కార్య సంఘసభయును, 26 వ తేదీని భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభయును (బా.బాయిలో) జరగవలెను, అంతవఃకును భయము జనమును నమరూహ్యపని జరుగుచునే యుండవలెను.” అని తీర్మానింపబడెను. గాన అన్ని రాష్ట్రములవారును క్రేధగా పనిచేసి మే నెల 28 వ తేదీలోగా మొత్తములను పూర్తిచేయ గోరెదను అని రాజేంద్రప్రసాదుగారు తెలిపిరి. (హిందూ)

తిరుకు స్వరాజ్యనిధి-వలంటీరులు

శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచారిగారు
ఏప్రిలు 30 తేదీవరకు రహస్య సామ్మ మొత్తమును, చేరిన వలంటీరుల సంఖ్యను అన్ని రాష్ట్రముల రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములవారును పాట్నూలో నున్న భారత కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు అనామదానమునానెన్ని యంగుయిండి యాభుతికా కార్యాలయమునకునూడ తెలుపవలెను. ఇందులకు కాంగ్రెసు ఉద్యోగుల కందరికిని ఫారములు పంపబడెను. వారాఫారములను పూర్తిచేసి టిపాలో పంపించవలెను. అట్లు ఫారములను పంపుచు వివరములకు తంతివార్తలద్వారా (వెను మే నెల 28వ తేదీ) యంగుయిండియాప్రతికకు తెలుపవలెను. అటులచేసిన వెంటనే ప్రతికలో ప్రకటింపబడును. పనిమాత్రము ఏప్రిలు 30 వ తేదీతో నిలువగూడదు. భయము జనమును పూర్తిగా కరూలు కానిచో మే నెల 25 వ తేదీవరకును భయము జనమును పరుసూర్పుచునే యుండవలెను. మే నెల 28 వ తేదీని బొంబాయిలో భారత కాంగ్రెసుసభ జరుగును మే నెల 1 వ తేదీ ముంబై వారమున కొకసారి పాట్నూకు భారత కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు రిపోర్టు పంపుచుండవలెనని తిండికనమునుండి శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచారిగారు మాకు తెలియజేసిరి. (తంతివార్త)

విదేశ వార్తలు

భారతదేశ పరిస్థితులు

అనుకూల పరిస్థితులు

ఉత్పాదననుగూర్చి చర్చించవచ్చును

లండన్, మే 2:— ఉదయము 8:25. బ్రెస్టు పార్లమెంటు దీని తేదిని ఇట్లు తెలుపుచున్నది— భారతదేశ కర్షకసహాయక చట్టమును తీర్మానించుట కార్యకర్తలకు కొంతకాలము ఒక శాతము నియమించుటకు ప్రభుత్వము వారు ఇష్టపడినట్లు తోచుచున్నది. హిందూదేశపు కర్షకులను చక్కగ కాపాడునభివృద్ధి తెలియజేయుచున్నట్లు కానించుచున్నది. ఉత్పాదననుగూర్చి కొంతకాలము ప్రభుత్వము వారి దృష్టికి మారినట్లు సూచనలు గానించుచున్నవి. ప్రస్తుతము అగ్రహారాద్యము కొంతకాలము అగిపోయినట్లున్నది అనుకూలమైనది.

ముఖ్యముగ ఇంచితపు కర్షకుల తీర్మానించిన సైనికవ్యయమును తగ్గించుచున్నట్లు అందరి దృష్టికి వచ్చినట్లు చూచుచున్నది. ఇంచితపు కర్షకుల తీర్మానించిన ప్రభుత్వకర్షకులలో కలిసికొని వ్యయమును నిర్ణయముగ తగ్గించవచ్చుననియు ఎట్టి ప్రమాదముండజాలదనియు. నూటికి 57 వంతున ఇండియాలో సైనికవ్యయమును భరించుట కష్టమనియు, భారతదేశపు కర్షకులు అభివృద్ధి కాంచవలెననియు ఈ సైనికవ్యయమును తగ్గించవలెను.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమకు కావలసిన కర్షకుల నింకను సామ్రాజ్యములోనే కొనుచుండుట సంతోషకరము.

తంగనీయకాశాసనములు

కర్తవ్యులైనవారు, కన్నులను విధించు కాసనములను గూర్చి ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిన నిబంధనలపట్ల తమ యసమృద్ధి తిరుగుతున్నది. తంగనీయకాశాసనములు, కర్తవ్యము తమ దుకాణములను తెరవకండుట నిజమేయనియు బాంజిబాం, కెంయా ఊగండాలో మాత్రము ఇట్లు జరుగదనియు ఆరంభిస్తోరగాదు కావచ్చునభిలాష గల రాజులు హ్యూమిల్టెట్ గారికి బదులిడిరి ఈ కాసనములను రద్దుజేయుటకు అధిపతీ ప్రభుత్వాదర్శి తలచుకొనలేదని.

కెనియా సమస్య

ఒకవంక భారతీయులు తమకోర్కెలను పెంపొందించునట్లు గట్టుబట్టుతో సంబంధమును తెగతెచ్చుట జేసికొనెదమనియు మరొకమున కేవలము తిరుగబడవలయు భయపెట్టు సమయమున ఈ సమస్యను అక్షోభరహితముగా జరుగు సామ్రాజ్యకర్తల కేట తెలియజేయరాదనియు ఇది అందరకును ముఖ్యమైనదనియు యెనియు మాంచెట్ట గార్డియను వ్రతక తెలుపుచున్నది.

కెనియా భారత రాయబారులు

మే 4 తేదీన డెన్మార్క్ ప్రభుత్వ సందర్శించెదన యూరపీయన్ రాయబారులతో మాట్లాడినట్లు వీరితోగూడ మాట్లాడెదను. ఇభాపాంధ్ర మెల్లడో తెలియలేదు. కెనియా సమస్యను తీర్చివేయుటతో గూడుకొన్నదని అనుకూలమైనట్లు రని నెలకొని వున్నది. కెనియాలోని పరిస్థితులు లోగాదు బ్రెస్టు ప్రతి. ఈ వ్రాయుచున్నాడు. ఇతరతయు నిజముగాదు. భారత సామ్రాజ్యములో మెచ్చుకొనదగినది చాలకలను. కాని అది అగ్రహారానిరాజ్యముగ తగునని జెప్పుటకు వీలులేదు. ఇతరకంటే కొంచెము మంచిదన్న అది అంగీకరింపదను. కెనియాలో భాగతీయులు అధికారము చెలాయించవలె ననుటలో గూఢార్థ మే తోగలదు. కెనియాలో భారతీయులు కొరత జేరినను విషయ మంతప్రమాదముగాదు. అసలు భారతదేశము కొరత జెప్పి అనునది ప్రమాదకరము. ఈకోర్కెలు అంతలేకుండ ఎంతకర్తవ్యమను పోవునని నిర్ణయముగ జెప్పకలను. కర్షకసహాయక చట్టమును చేయవలెననియు తెలిసికొనవలెను. ఇది అగ్రహారము తమంతటాను పాలించుకొనువరకు జరుగదను.

హ్యూమిల్టెట్, హ్యూమిల్టెట్ సగరములలో అల్లరులు బరిగెనవి

బ్రిటనునాకాదళము

సింగపూరు నాకాశయము

తీవ్రమగు ఆక్షేపణ

లండన్, మే 1:— మనము యుద్ధనాశలను త్వరితముగ ప్రపంచమున కే భాగమున కైకబంపుటకు ప్రయత్నించుటకు వలసిన కావ్యసభలో విరివ్ మాన్యముగాదు నుడివిరి. మల్టా, సింహళము, ఏదెక, కంఘాను, సింగపూరులలోనున్న చదువు చెరువులను హెచ్చులేయు తలంపుతో నాకాశకారులున్నారు. ఈ మార్గము చాల ముఖ్యమైనది. ఇది నిజమైనగాని దొంగిలించుటకు భయములేదని చెప్పుటకు వీలులేదు. బ్రిటిషు లాభములను గూడ కాపాడుటకు వీలులేదని.

సింగపూరులో నాకాశయమును పెంపొందించుటకై సరి ప్రస్తావించిరి.

ఎరివిరి కని కార్మికవర్గము కొకడు ప్రశ్నించెను. ఊరక తమపై ఒకటు దండెత్తుటకు వీలులేకుండ జేయుటకేయిరి తమంతట తమ శత్రువులు జేయజేయుటకు రక్షించుకొనుటకును, పూర్వపు మంత్రివర్గమువారును, ఇప్పటి మంత్రివర్గమువారును సామ్రాజ్య కంఠకుగ సంఘమువారును దొంగిలించుటకు గోరుటచే ఇట్లు తెలియజేసిరిని మాన్యేగారు బదులిడిరి. వాషింగ్టన్ ఒడంబడిక ప్రకారము హంకాండులో నాకాశయము పెంచితట్టుటకు వీలులేదు. దూరప్రాంతములలో ఇంతవరకు పెద్దనాశలను ఇమిడ్చుకొను పెద్దనాకాశయము మొటియులేదు. ఈరెండు కారణములచేతనే సింగపూరులో ఒకటియుండుటకు సరమనిరి అసలు మదింపు చేయబడిన మొత్తములో 1500000 పానులు తగ్గింపబడినది. ఈవిషయములో దొంగిలించుటలు తొడ్డుదురునిరి అతిచుచున్నారు.

సింగపూరులో నాకాశయమును పెంపొందించుటకు పూర్వము బాతినమిరి ఒడంబడిక ప్రకారము జపానుతో యోచించితిరా యనియు అట్లు ఒకరించననో బాతినమిరిని ఆగోరన పరచినట్లు లగననియు ల్యాండ్ గారు రినిరి. ఇంకను కొంతసామ్యము తగ్గించవలె ననిరి. ఈవిధానము వాషింగ్టన్ ఒడంబడికకు ప్రమాదకరముగ నున్నది.

నిర్మాణమును గూర్చి ఆక్షేపించుచు ఎప్పుడిది పూర్తియగునో ఎవరు జెప్పగలరనిరి. 10 వేడ్లూపుగ ఈ పెద్దనాశలు, నాకాశయము పనికిరాకుండ పోవుచే మో ఎవరుజెప్పగలరనిరి. ఈ ఆక్షేపణను దొంగిలించుటకు చాల ముఖ్యమైనదనియు, ఆస్ట్రేలియాతో దీనినిగూర్చియోచించితిరా యని యడుగ జేసి మాన్యముగాదు బదులిడిరి.

ఈ విషయమును సామ్రాజ్యసమావేశ మగునరకు ఆపు జేయవలెననిరి. ఈనాకాశయమును నిర్మించుటకు అక్షోభకరముగ ఉడియగాక దీనిని గాపాడుటకు పెద్ద పటాలము కావలెననిరి. ప్రస్తుతము సింగపూరు నాకాశయము నిమిత్తము 11000000 పానులను ఖర్చుపెట్టెనెందుకు పిచ్చిపని యనిరి. సింగపూరునై ప్రయత్నించుచు అసలు ముఖ్యస్థానముగు లండనునగరమును బలహీనుగ నుంచినవార మగుచున్నార మనిరి.

కప్టాన్ హేగారు

సింగపూరులో నాకాశయమును నిర్మించుటచే మనము జపానుపై కత్తిట్ట సమకట్టివార మని జపాను తలంచుననియు వారు మనల ననుమానించెదననియు నుడివిరి.

డెబ్బి మెరుగారు

దీనివలన మానులలో నున్న చిన్న నాకాశయమును ఆమెరికయులు పెంచెదననిరి. సింగపూరు నాకాశయమునకు లభ్యము 22000000 పానులు ఖర్చు అనెననిరి.

పెరింగుగారు

నాకాశయ విధానమును ఆమోదించిరి

కర్తవ్య ప్రభువు

గారు గూడ ఆమోదించిరి.

అస్మిత్తుగారి భయము

ఈ నాకాశయములు లేకుండనే పూర్వమువలె కముద్ర వ్యాపారమును ఏలవవలయు సంగతి తెలియదు. కొనకాదనియు, ఈ విధానము ఆనగరముని తగినర కారణమును జూపలేదనియు ఇంతకును ఇది అస్మిత్తుమైనదనియు తగ్గవలయును జూపిరి.

బెల్లారి నగారు

కెలివెస్స దీవులను రక్షించుటకు సింగపూరు యున్న తెడ్ ట్టెట్టు వారి కంతయు అనుకూలించుననియు, జపానీయులకు దూరముగా దీనిని నిర్మించిన భయము లేననియు దీనివలన యుద్ధము అగిపోవుననియు యుద్ధభయము ముండదనియు ఇకముందు ఆస్ట్రేలియాకు సంబంధించిన దేశములను మనము కాపాడవలయునెడనెల్ల సనియు పోర్టునువ్వు నాకాశయముకంటె సింగపూరు నాకాశయమే శ్రేష్ఠస్థానముగ నుండుననియు లభవచిరి.

ప్రభుత్వమువారి ప్రత్యుత్తరము

వాషింగ్టన్ ఒడంబడికకును సింగపూరు నాకాశయమునకును వలసవలసినదని లేదని కర్నలు ఆమెరిగారు తెలియజేసిరి.

జపానుకు గాని మరితరులకు గాని దీనివలన భయముండవలసినదే. లేకున్నచో పని మరింత జరుగుదు. ప్రారంభమై యుండెడిది. పనిభియ సముద్రములో గాని, సింగపూరులో గాని ప్రమాదమందుగాని మరిన్ని సంతతిములవరకుగాని నాకాశయము నుంచుటకు మనకు వీలులేదు. ఈ ప్రదేశములందు మనము అసహాయమై యున్నాము. చుట్టుప్రక్క దేశముల నున్న స్థానముమీద ఆధారపడియున్నాము. కాని ఆత్మగౌరవముగల ప్రజలు సర్వకాలము ఒకటే ఆధారపడుటకు ఇష్టపడరు. 1921 లో సామ్రాజ్యకర్తల రిసిస్టెన్సుకు నంగీకరించిరి. వచ్చే కర్తవ్య దీనినిగూర్చి చర్చించుటకు లేనంత కర్తవ్యముగలదు. 10, 15 ఏడ్లయిన వీరికి ఈవిషయం తెలియరాకుండుట ప్రాతరముగటకు వీలులేదనిరి.

కెనియా భారతీయులు

లండన్, మే 1:— కెనియా భారతీయులనుగూర్చి ప్రజలు వ్రతకలు ప్రత్యేకముగ విషయములను తెలియజేయుచున్నారు. సదిప్రరముగ సంగతి సందర్భములను తెలియజేయుచున్నారు.

సామ్రాజ్య ఆర్థికసభ

కార్యక్రమము ఇండియా కంపుట

వైభియెక్కు ప్రారంభ కార్యక్రమము ఇండియా కంపబడినది. వారి యభిప్రాయము తెలియవరకు భారతదేశపు వ్యవహారములనేమి చర్చించెదలో తెలియదు.

నష్ట పరిహారములు

జర్మను లియ్యగల్గి శక్తి

పూచి సమస్య

కర్షకసహాయక చట్టమును గూర్చి జర్మనులు తమ యభిప్రాయమును నిర్వచించెదరు. దీనిని మితిమీరిన నిరాకరించినను మితిమీరి అందరును కలిసి మాట్లాడుట కభ్యంతరముండదు. వీరి లేఖయందు ముఖ్యముగ అభయములను గూర్చి ప్రస్తావించబడి యున్నది.

నష్టపరిహార కమిషన్ పరిష్కారమును, కరివాదులకు ఇంకముందు భయముండదను సమస్యను ఒకేసారి పరిష్కారము జేయవలెను. తామింత ఇయ్యగల శక్తియన్నదని పరానులకు జర్మనులు దెలుపజాలరు. జర్మనులముక్కు గురుగుపెటకు రాకుండ జేయుటకు నష్టపరిహార కమిషన్ ఎంతకాలమునకు పరిష్కారము జేయకుండ జేయు ఉద్దేశ్యము వరకు సులభము గలదని గాని లేదనిగాని జర్మనుల క్రొత్తలేఖ నిర్ణయించును.

రాయబాండులను ప్రారంభించుటకు పూర్వము అత్రుసన్యాసము జేయవలెనని పరానులు తెలియజేసిరి. అందుచే ఈ పని జరుగనిదే పరానులు జర్మనులలేఖను ఆమోదించెద రని తోచదని బెర్లినునుండి బ్రెస్టు కర్షకుల తెలుపుచున్నాడు.

మే దివసాన్నిసము

లండన్, మే 1:— లండనులో కార్మికులు మే దివసాన్ని సమును దివ్యముగ జరిపి రూరు లోయలోనున్న జర్మను పనివాండ్రపట్ల సానుభూతిని జూపుచు వెర్నెయి అన్న భిక్ష తీసివేయవలెననియు రషియా రిపబ్లికు ప్రభుత్వమును అడరించవలెననియు సభికులనునుండి జపాను దీనియందు కెడలి పోవలెననియు తీర్మానించిరి.

అమృతాంజనము దీపో, మదరాసు-బొంబాయి.

లావరీలు

లావరీలుగూర్చి మద్రాస్ విశ్వవిద్యాలయపు సిండికేటువారు గావించిన నిర్ణయమునుగూర్చి విచారించుటకు నిన్న సాయంత్రము సాందర్భముచేత గొప్ప సభ జరిగెను. వీ. రామదాసుకులుగా కార్యకర్తలహిందరి. దివాన్ బహదర్ గోవిందరావుయ్యర్, వీ. రామనాథన్, యస్. సత్యమూర్తి, డాక్టర్ బీసెన్, వీ. యల్. కామ్రై, సామి వెంకటాచలంపెట్టి, రావ్ బహదర్ టి. వరదరాజుసాయుడుగార్లు సభకువచ్చేరిరి. అధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమున సిండికేటువారి నిర్ణయము విచారణల నియంత్రణలనుబట్టి నెలనెలయొక్క దోషులనేకాక నిర్ణయమునకు వచ్చింజుమట సిండికేటువారికి వ్యాయము కాదనియు, సిండికేటువారి కిర్ణయమును కావించుటలో గల యాధారములను బహిరంగ పరచుట విధియనియు పరిశోధనలు బయట పడుటకు యూనివర్సిటీవారి యజ్ఞాగ్రహణ కారణము కానోవుననియు సిండికేటువారికి కారాకమున నిట్టి యవ్యాయమును నిర్ణయము కావించినందున సిండికేటువారి నిర్ణయము మార్చి విద్యార్థులతోద్బంధనలనియు పలికిరి.

ఎఫ్. యల్. టి. యల్. పరిశోధనములను పరిశీలనకు పూర్వమే బయట వెట్టివారివిద్య నిరసించుచు, సిండికేటువారి నిర్ణయము నామోదించుచు, జూలై నెల ప్రారంభమున తిరిగి పత్రికా సేవలను ఆరంభముచేసి కొద్ది మును కనూలుచేయవలెనను, తీర్మానమున పరిపాదించుచు డాక్టరు బిసెంటుగారు సిండికేటువారి నిర్ణయమును సంతకముచేసి లోపమును, అనగా యూనివర్సిటీవారి యజ్ఞాగ్రహణ, గవనింపక దోషులను నిర్ణయమున నేకరీతి క్షేమ పరచుట చేత వ్యాయమైన దనియు, వైనికులలో నెవరైన దోషము గావించినట్లయిన దోషిని కనుగొనసాగ్గుము కావచ్చును పదిమంది కొక్కరిమాత్రమే క్షేమింపవలెను, సిండికేటువారి నిర్ణయము దీనినూడ మింపొందుననియు, ఎన్నో బుణములకును కష్టములకును పాల్పడి ఎట్లో విద్యార్థులను గావించుచున్నవారి నిట్లు క్షేమింజుమటచే ప్రారంభించెదనియు, భాగ్యవంతులకు విద్యావిషయమున కష్ట భక్తులను పట్టచే బీదవారిని సిండికేటునిర్ణయ మెట్లుకావలెననియు ఈ విద్యావిధానము నియమోగమునకు చేరిన ప్రార్థిగా మార్పుకేయవలెననియు సత్వలగావించుట కవకరించు విద్యావిధాన మేర్పరచుటకు వెట్టిల్లె యల్పింపవలెననియు పలికిరి. వీ. రామనాథన్ గారు తీర్మానము నామోదించి సిండికేటువారి నిర్ణయమును మానక రమైన దనియు క్షేమించిరి. సామి వెంకటాచలంపెట్టిగారు సిండికేటువారి కోపాశేషమున గావించిన యాయవ్యాయపు నిర్ణయములకు విద్యార్థుల వ్యాయముగ క్షేమించిన పంజాబునానాయొక్క యజ్ఞచుచర్యకును భేదము కన్పించుటలేదని యాక్షేపించి, ఆస్తులను తాకట్టు పెట్టియో అత్తవారికిని కట్టుముపెట్టుకొనియో యేవోయొక రీతి విద్యార్థులను చేయుచున్న వారినిట్లు క్షేమించుట ప్రారంభమని పలికిరి. దివాన్ బహదర్ గోవిందరావుయ్యర్ గారు దోషులను కనుగొనకుండు నందరి నేకరీతి క్షేమించుటవ్యాయమును తీర్మానము నామోదించిరి.

రావ్ బహదర్ టి. రంగాచారిగారు వీ. రంగస్వామి అయ్యంగారును సభకు రాజాలమికి చింతిల్లయ సభోద్దేశములతో కేరళించుచు కుత్తరములవాసిరి.

అనంతరము సత్యమూర్తిగారు మద్రాసు లాకాల్ టి. పి. పి. గారిని యఫ్. యల్. పరిశీలన విద్యార్థులందరను జూలై లో వీ. యల్. డా. ను లో చేర్చుకొని ఆటెండెన్సు పూర్తిచేసికొనుట. కవకాశము లాసక ప్రార్థించుచు తీర్మానమును పరిపాదించుచు సిండికేటు నిర్ణయమును మోదించియు, పూర్వముకసారి మెట్టిల్లెవెంకా పరిశోధనములు దిశెంబరు 1918 లో తెలిసిపోయినప్పుడు జనవరి 1919 లో వెంటనే తిరిగిరేట్ పెట్టినియు, ఇప్పుడుగూడ లావరీలువిషయమున నిట్టివిద్య యకలంపించుచున్నదియు, యఫ్. యల్. విద్యార్థులకోయేమను, విజల్. విద్యార్థుల నాదుమానులను వేదియుండుదని నిర్ణయించుట కేరలమవ్యాయమునయు, పరిశీలనాధికారియొకను మరచిపోలేదనియు, 17 వ తేది సెనేటుసభకు సభ్యులెల్లరును వచ్చి తీర్మానము న్గొంచవలెననియు కోరిరి. వీ. యల్. కామ్రై గారిచే నామోదించబడిన పిమ్మట తీర్మానము సభిక్షులచే సంగీతించబడినది. అధ్యక్షులకు భేదనములు గావించబడినవిమ్మట సభ వాలించబడినది.

సి. టి. సుబ్రహ్మణ్యపండిత స్థిర ఆయుర్వేదకళాశాల

ప్రారంభోత్సవము

నిన్న సాయంత్రము తంకసావిధిలోని నెం 219 గృహమున సి. టి. సుబ్రహ్మణ్యపండిత, స్థిర ఆయుర్వేద కళాశాలకు, వైద్యశాలకు, గా|| డి|| బి|| న్యా|| సి. వి. కుమార స్వామిశాస్త్రిగారిచే ప్రారంభింపబడినది. చాలవంది చెన్నపురి పౌరులు సభి నలంబరించిరి. అందు 40 వీ. త్యాగరాజు పెట్టిగారును, రావు ఒహుమారులు టి. రంగాచారి, డాక్టరు సి. నరేంద్ర రావునామోదించి. కుంకటవలినాయుడు, మహామహాపాధ్యాయ వి. స్వామినాథఅయ్యర్, డాక్టరు వీ. క్షేమిపతి వారికీయజ్ఞి, డి|| బి|| గోవిందరావు చతుర్భుజ దాసు వీ. సి. పార్థసారథి నాయుడు, టి. వి. కల్యాణసుందరమొదలవ్వార్, ఆర్. మదనగోపాలనాయుడు, కాపైక్ జి. శ్రీనివాసమూర్తి గారలు గలరు.

40. వీ. టి. శెట్టిగారు అధ్యక్షుని ప్రతిపాదించిన పిదప అధ్యక్షులుపదవీసించుచు. ఆయుర్వేదకళాశాల, వైద్యశాల ప్రారంభోత్సవమున కార్యకర్తల హిందరినందలకు సంతోషముగ నందెనింజు, ప్రభుత్వముచే నియమింపబడిన కమిటీవేదికలో చేరువైద్యకర్తలు అంగీకరింపబడినపుడు ఆపద్ధతులను ప్రోత్సహించుటయే యొక్క చర్యచేర్చునవసరము లేదనియు వెల్లిరి. కళాశాల స్థాపకు త్యాగరాజుసేవక కార్యమున కల్పించింపచు విజయము గల్గుగాకయని కోరుచు, యిక ముందు ప్రోత్సహించుట ఇట్టి సంస్థలు ప్రారంభింపబడుగాకయని కోరుచు ముగించిరి.

సంస్థాపకులగు డాక్టరు సి. టి. ఆర్యుగపండితార్లు ప్రభుత్వమున ఆయుర్వేదముయొక్క శాస్త్రు, చారిత్రములగూర్చి చర్చించి, తరుమొక్క లండ్రి యాపట్టణములో నుపక్షిలగు ఆయుర్వేద వైద్యులనియు జీవరీతుకం అను వైద్యగ్రంథకర్తలనియు చెప్పి వారి జ్ఞానకార్యమై యాకళాశాలను వైద్యశాలను స్థాపించిరి వెల్లిరి.

మహామహాపాధ్యాయ వి. స్వామినాథ అయ్యర్ గారు కళాశాల విజయమును గోరుచు యాధర్మకార్యము గావించిన కుటుంబముయొక్క ప్రజాధర్మ పాతకార్య సుగుణములను వివరించిరి.

40. వీ. త్యాగరాజు పెట్టిగారు తమకు జేయువైద్య పద్ధతులపై సంపూర్ణవిశ్వాసాభిమానము బున్నను, విదేయకర్తల నిరసించి వేయగూడదనియు, వానియందలి సుగుణములను గొనవలెననియు జెప్పి, ఈ వైద్యాలయమునకు విజయమును గోరుచు, ప్రాచీన వైద్యపద్ధతులకు సంహోగము గురురులు జేయవలెనని కోరిరి.

టి. వి. కల్యాణసుందరమొదలవ్వార్ గారు పిదప మహామహామహాపాధ్యాయులను గూర్చి ఆయుర్వేదవైద్య పద్ధతికి జేసిన సేవ గొని నూడిరి జేయువైద్యపద్ధతుల గూర్చి కొంతకేయియవచ్చునని, జేటివువైద్యుల లోపముల వెన్నుచు, వారు తమవైద్యమును వేసలేదని తలంపెదరనియు, ఈ వైద్య గ్రంథములు పూర్వమెన్నో క్రిందనో కుయగోగము లేకపోవులలో వాయుబడిననంతి వారికి వెలియదనియు, తమకు వెలిసిన మందు తమతోపోవలసినదేగాని యితరుల కవరిని జెప్పనియు, దెబ్బను పాశ్చాత్యవైద్యకర్తల యందలి సుగుణముల దీసికొని వైద్యపద్ధతుల సభిక్షుని జేసికొనుట యుక్తవనియు వెల్లిరి తుదకు విద్యార్థులను జేర్చుకొనుటలో కళాశాలకుదురతి జాతివతభేదము బండరాదని నూచించిరి.

వీ. సి. పార్థసారథి నాయుడు గారు ప్రభుత్వసించుచు కళాశాలకు విజయమును గోరిరి.

అంతట కళాశాల ప్రారంభింపబడినది.

జుద్దువుగాయన, 40. టి. సదాశివయ్యర్ గారు, గా|| వీ. పి. పాత్రోగారు మరొకందరు సానుభూతిలేఖలను బంపిరి.

అంతయు సైపిదప అల్పాహారము లాంగుబడినది.

వెలస్వల్పము! పలమధికము!!
మోహిని తైలము
కలలులు గల సీసా 1-5 అణాలు 0-12-0 మూత్రశే.
అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు.

వాతావరణస్థితి

1923-సం॥ మే నెల 3-వ తేది గురువారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	తర 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	తర 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	తర 24 గంటలలో వర్షము	వీటిని 1 మే తేదినండి వర్షము	వీటిని 1 మే తేదినండి వానమునందలి వర్షము
గోపాలపురం	92.5	81.0	...	0.16	0.07
కోరాపుట్	100.0	72.8	...	1.67	0.18
విశాఖపట్నము	88.1	82.6	...	0	0.77
కాకినాడ	92.9	78.7	0.12	0.14	0.12
మచిలీపట్నము	96.1	80.0	...	0	0.68
గుంటూరు	109.8	82.9	...	0.74	0.08
కర్నూలు	180.8	81.0	...	0.58	0.18
బళ్లారి	106.5	80.9	...	0.32	0.51
అనంతపురం	105.4	77.1	...	0.87	0.19
కడప	108.5	86.2	...	0.18	0.35
నెల్లూరు	114.2	78.9	...	0	0.39
మద్రాసు	99.8	80.8	...	0	0.53
కడపూరు	106.7	82.2	...	0	0.66
నెల్లూరు	10.8	81.5	...	0.62	0.32
నెలము	102.7	76.0	...	3.24	1.10
కోడంబత్తూరు	95.7	75.1	...	1.77	0.09
తిరుచునాపల్లి	105.4	80.6	...	0.27	1.71
నాగపట్నము	108.2	81.8	...	0.15	0.48
పుదుచ్చోటి	108.9	80.8	...	0	1.52
మధుర	102.1	80.8	...	0.17	2.16
పాంబర్	94.4	80.0	...	0	1.70
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.88	1.84
తిరువేంద్రము	87.5	78.7	...	0.71	4.42
కొచ్చిన్	92.5	81.1	...	1.71	3.9
కాళికట్టు	91.2	79.8	...	1.69	2.08
మంగళూరు	92.0	81.7	...	1.04	1.89
చెంగళూరు	96.5	68.0	...	3.00	1.37
హస్సన్	92.0	65.9	...	2.63	0.21
మెదకార	79.4	63.6	...	1.85	1.11
తైయూరు	109.8	81.5	...	0.28	0.47
హైదరాబాద్	109.1	83.0	...	0.09	10.2
కాకావర్	90.8	79.1	...	0	0.58
రత్నగిరి	87.4	77.8	...	0	0.08
బొంబాయి	89.8	78.8	...	0.02	0.08
హోలూరు	109.2	75.5	...	0	0.47
కొడైకనల్	74.4	58.7	...	4.07	0.72
ఉదకమండలము	75.8	58.0	...	3.32	0.14

సర్కారులు:— కాకినాడలో ఉరుములు ప్రారంభమయిన. 0.12 అంగుళముల వర్షము కురిసెను. దక్షిణభాగమున వర్షుగ నున్నది. ఇతరప్రాంతములయందు అకసము నిర్మలముగ నేయున్నది. కోరాపుట్లో పగటివేడిమి 65 గ్రేడులలో 61 గోపాలపురములో 81 డిగ్రీలు మామూలుప్రమాణముకంటె హెచ్చుగ నున్నది. కాకినాడ విశాఖపట్నములలో 4.9; 2.5 డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువగ నున్నది.

రాత్రివేడిమి విశాఖపట్నం గుంటూరులో 18 డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది.

దక్కను:— ఎండలు బాగుగ కాయుచున్నది. కడపలో అర్ధగ హెచ్చుగ నున్నది తక్కువవోట్ల తక్కువగ నున్నది. కర్నూలులో 4.1 డిగ్రీలు హెచ్చుగ 2.5 డిగ్రీలు పగటివేడిమి హెచ్చుగ నున్నది. బళ్లారి, కడపలో రాత్రివేడిమి 32 డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది.

కర్నూటికము:— అకసము నిర్మలముగ నేయున్నది. నగ. అర్ధగ తక్కువ. కడపలో పగటివేడిమి 9, 7 మద్రాసులో 3, 7 డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది.

హైదరాబాదు:— అకసము నిర్మలముగ నేయున్నది. కచ్చుకు. అర్ధగ తక్కువగుట వేడిమి 5, 7 డిగ్రీలు రాత్రి హైదరాబాదులలో హెచ్చుగ నున్నది.

హైదరాబాదులో రాత్రివేడిమి 42 డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది. గోపాలపురమునకు అగ్నేయ భాగమున చిన్న కుపానపట్టిని ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు

కాకావర్ కల్యాణం

జాబులు

శ్రీ సీతారామ హిందీపాఠశాల

26-4-1928 తేదికి గరియగు యధోద్ధారి నామ సంవత్సర వైశాఖశుద్ధ దశమి గురువారం సాయంత్రం 3 గంటలకు కృష్ణాజిల్లా గన్నవరతాలూకా కడపకోట గ్రామమున ఆరిగపూడి వెంకటరామచందరిగారి విశేష ప్రార్థనాచర్యుని ఆంధ్రహిందీ సాహిత్యసమ్మేళన కార్యాయమునుండి ఆరు తెంచిన మనువాడ అంజనేయులుగారు ప్రచారకునిచే పదిమంది జూజుతో ప్రారంభి పబడినది. ఆ సమయమున వచ్చినవలకు వారువీరను విశతరలేకుండ ఫలహారాదు లొసగబడెను. తదుపరి 4 గంటలకు మాప్రచారకు లిట్లు ఆంధ్రమున అతి మృదు మధురమైన సామ్యమాటలతో యిట్లు సెలవిచ్చిరి. ఆ సేతు శీతాచలచక్రభాగమున నివసించు విశేషజన మాతృభాషయగు నీ హిందీవర్ణించిన ఇతరభాషీయులకు ఏకభాషాభిమానులై ఒండొకట పరస్పరసంభాషణలను ఆత్మాద ప్రయత్నై విని దేశ మోక్షమునకు అదర్శమైనకార్యు లొనరించి పూతచరితులగు యరని సెలవిచ్చిన పితృలు ఇటనున్న ప్రజాసమాహమనకు హిందీ భాషయంద తత్వధికమైన అభిలాషగల్గినది వాటిరాత్రి ప్రాంతిని ప్రసారము మన కథను హరికథా కాలక్షేప మొనరించిరి. బాధ్యభాగములు అరిమితసంఖ్యన అతివీక్షితో చతుర నిశ్చించియున్నారు. ఇట్టి కార్యోత్సాహమునకు కడపలంబకాశకు లరుదొంచి యనుమండింపజేసిన ఎంతయో శ్రేయోకాయకము.

మండవ వెంకటరామచందరి,

శ్రీ సీతారామ హిందీపాఠశాల కార్యదర్శి.

శ్రీకృష్ణాజిల్లా ప్రాథమిక పాఠశాలలోపాఠ్యాయ సంఘము

కార్యనిర్వాహక కమిటీలకథ 13-5-1928 తేది ఆదివారం పగలు 2 గంటలకు తాడేపల్లిగూడెము స్కూలుభవనమున జరుగును.

(1) కృష్ణాజిల్లా ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్యాయ సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహక కమిటీ, ఆధ్యక్షుని, కార్యదర్శులను యెన్నుకొనుట, (2) తిరువల్కేరిలో (19, 20 మొయ) జరుగు చొచ్చుకొన్నసభకు (తెలియని సెన్నుకొనుట. (3) వివిధ తాలూకా సంఘముల పరిధికులను వివరించుట. (4) శ్రీకాష్ఠాపనముగూర్చి నిర్ధారణముచేయుట మున్నగు మెట్లముఖ్యవిషయములు నిర్ణయించుట - ఇందుకిది రాకపోకల కనుదగుటలు తాడే. లిల్లగూడెములో 13-5-28 ఆదివారం పగలు 2 గంటలకు సభ ఏర్పడుపబడినది.

కృష్ణాజిల్లా ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్యాయ సంఘము నగల ప్రతితాలూకా, రెవెన్యూ సంఘ, భర్తాగారును, స్థాయిసంఘభర్తాగారును - ప్రత్యేకకర్తా భర్తాగారును - సెంట్రల్ కౌన్సిలు క్రైటిటరీగారును కిప్పుక హాజరుకావలెను.

వ్యూహపరమములకు వెనుదిరిగి సభకు దయచేయుటయే సుభమునకు సభ్యులజేమి మహాసహాయములలో మొదటి సహాయము.

దోనెపూడి సుబ్బారాయుడు,
తెన్నేటి వెంకటకామేశ్వరరావు,
కార్యదర్శులు.

తీలకు స్వరాజ్యనిధి

మార్చి 28 వదయం తుంగభద్ర అగ్రహారమునకు శ్రీయంత మల్లాది కృష్ణమూర్తి పంతులుగారును, ప్రచారకులు గరిమెళ్ళ కొండరామయ్యగారును విచ్చేసిరి. సాయంకాలము ఖద్దరుయొక్క లాభమును, గ్రామసంఘములు, వంచాయ శ్రీసభలు, వాలంటీరుల ఆకర్షణక మొదలగు విషయములు సర్వజనరంజకముగా బోధించి స్వరాజ్యఫండువిషయమై ముచ్చటించగా యీక్రింద విధముగా కానుకలు గ్రామస్థులు సమర్పించిరి. శ్రీలుకుడా స్వరాజ్యవత్సకరణ గమనించి స్వరాజ్యఫండును సమర్పించినందుకును, శ్రీలు వుద్వేగముతో దప్పడినకారణముచేతనే వుద్వేగము యొక్క వగా కృద్ధిఅటకు కారణమని పంతులుగారు మిక్కిలి స్పష్టతోషించిరి. ఇచ్చటనుండి 28-4-28 తేదీ శ్రీ పంతులుగారు మిరియప్పిల్లిగ్రామం దయచేసినారు.

వనూలునివరం

కన్నేపల్లి విశ్వకాశంగారు

10-0-0

ప్రవా లక్ష్మీదేవిగారు	10-0-0
వాగ్దాసముని	
నాగులకొండ నూరమ్మగారు	10-0-0
నాగులకొండ సీతారామశాస్త్రిగారు	2-0-0
మల్లాది సాంబమూర్తిగారు	2-0-0
అనెం ఇద్దేపుగారు	1-0-0
మొయ్యల శి హాదిగారు	1-0-0
యితర మైనవనూర్లు	4-0-0

మొత్తం 40-0-0

ఫిర్రా కార్యదర్శి.

గుడివాడ జాబు

యూనియనుబోర్డు

గుడివాడ ప్రాచీనగు స్థలములలో ఒకటి ఇందు తక్షక చిన్న గల జ్ఞాబుద్ధివిహమున, ప్రాచీనకావనములు గల శివాలయమున జయపరిపాలననాటి గుట్టలనూ, మొదలగు ప్రాచీన శాఖిక లక్షణములు గలవు. కాని ప్రాతయూరిలో మంగ నీటిసతి లేకపుట్టల అది నానాటికి నిర్వసమగుచున్నది ఇటీవల బెజవాడ బందరు రైలువచ్చినప్పటినుండియు పట్టణము ప్రాతగ్రామముకొన్న తూర్పుముఖము కదిలి పడమరకై పునరు అనగా రైలు, స్కూలుకచ్చేరిలు ఉన్నవైపులను అభివృద్ధి కొందుచున్నది వీరలకు అనాటియ ముఖ్యకలుంబము అను మంచినీటికి ఎన్ని అగచాట్లు పడెను స్వస్థలములు వీడక గ్రామపతిత్వ నిలువ ప్రస్తుతించుచున్నారు. ఈవిషయమై కట్టడము చేయుటకు యూనియను బోర్డువారు తమ సభ్యులను కొంతటి, గ్రామప్రముఖులను కొంతటిని (ఇంజనీరు విషయ మగు సలహా నిచ్చుటకు) లోకలుండు అసిస్టెంట్ ఇంజనీరుగారిని, ఒకసభ్యులుగా ఏర్పడి మొట్టమొదట బహుస్థలములో ఒకటండు కట్టి అక్కడకు శ్రీ వెంకటేశ్వర్లు చెరువులోనుండి శుభపగొట్టుములద్వారా అందులోనికి మంచి నీర్లు వడపుటసన, అదేవిధముగా అక్కడక్కడ శాల్కలయిన చోట్ల నీర్లురుదుటకు, ద్రవ్యము సమకూర్చుటకును, ఇది సాఫ్యమగుటగాను రూపాయి 1 కి రెండు అకాలచొప్పున యిది పన్నుమీద ప్రత్యేకము ముదినీటిపన్ను విధించుటకును, తీర్మానించినారు. ఈపన్ను జిల్లాబోర్డువారు అంగీకరించిన వెనుక ఆ హామీమీద కొంత మంచినీటిబుణుణుకూడ తీసికొనుటకును యత్నించుటకును ఇట్లు (డిప్రెచరులు) బుణుణుతీసికొనుటకు యూనియనుబోర్డులలో ఇది మొదటిపర్యాయమేమో?

యూనియనుబోర్డు ప్రసిద్ధులుగారు, రాజా కమదవ వేంకటరామమంత్రి జగన్నాథగారు బహద్దరుగారు యూనియను పరిపాలనవిషయములలో చెసిన యేర్పాటుకూడ కడు ప్రశంసనీయును. పరిపాలనకాఖలన్నియు చాలవరకు మూడుమూరలుగా విభజించి ఒక్కొక్కటి ఒక్కొక్కమొబరుకు ఆధీనము చేసి అందఱును పరిపాలనలో బాధ్యతయును, హక్కును గలిగించినారు. ఇందువలన పరిపాలన అత్యంత సౌకర్యము నొందుటయేకాక పరిపాలనకార్యములో అతితేరవారు పుచ్చు రెండు టియ మొదలగు ప్రశంసార్హులకు ఫలితము చేకూరును.

అస్పృశ్యతానివారణము

ముస్తాబానుగథలకు వెల్లెన అదిమాంధ్రప్రదేశ్ముఖ్య శ్రీయంత నరాలశెట్టి దేవేంద్రుడు, కుమారు భగ్యన్న, కుమారు వెంకటరామయ్య, రాయుడు గంగయ్య, నుంగు వెంకయ్యగారును, నిమ్మజాతులతోటన నిరంతరము పాటుపడు శ్రీయంత వెల్లెంకి కృష్ణమూర్తిపంతులుగారును ఇక్కడకు దయచేసి రెండుమామల దినములు బహుస్థలములో "అస్పృశ్యతానివారణము" వారింపినగాని స్వరాజ్యము చున్నాభ్యము" అనుసారాశ్రమము గాన రూపమును, నిశ్చయమును, ఉద్దేశ్యమును నకు ఉపన్యాసరూప విషయము ప్రజలకు బోధించిరి.

సేవాశ్రమము

ఈనెల 22 వ తేదీ ఆదివారము శ్రీరామానుజ జయంతి (యందెనమానాత్ తిరునళ్ళత్రిము) ఆగుటచేత ఆనాడు నుమారు చెందువందలమంది అదిమాంధ్రులకు (వెద్దప్పిలంద అను) మూడిపండ్లు వదలగ్గా పాకకము మొదలగు సత్కారములతో వైశాఖపూజ చేయబడినది. ఆసందర్భమున గంటూరు జిల్లా బోర్డుమొదలగు గారగు జ్యోతునదాసుగారు (ద్రవిడవేదము (నాలాయరము) గానముచేసి పూజయొనర్చిరి.

"పురవాసి"

గుడివాడకొలూకాలో నిమ్మజాతులధర్మ ప్రచారము

గుడివాడ సభలు

కడపనెల 24-25 తారీఖులలో గుడివాడలో నిమ్మజాతులధర్మను గురించి, ముస్తాబాదుకు వెల్లి ఈ గ్రామము నకు దయచేసి శ్రీయంత వెల్లెంకి కృష్ణమూర్తిపంతులుగారు, నరాలశెట్టి దేవేంద్రుడుగారు, కుమారు భగ్యన్నగారు సభలు చేసిరి. గుడివాడ సేవాసంఘసభ్యులకు శ్రీయంత గూడూరి రామచంద్రరావు పంతులుగారు, రాయుడు గంగయ్యగారు, నుంగు వెంకయ్యగారు, కుమారు వెంకటరామయ్యగారు అందఱికి ఉత్సాహముకలిగించి కీర్తనలను పాడి సభ్యులను ఆంధ్రదళకళలను జేసిరి. ఆ సేవనుండి వచ్చి ఉపన్యాసములనువిని, సభ్యులలో అధికోత్సాహము కలిగెను.

కలివ రిపాడు

25 వ తేదీ శనివారము ఆదిమాంధ్ర గ్రామములో అస్పృశ్యతానివారణను గురించియు, మద్యపానవిషేషమును గురించియు, నిమ్మజాతులలోవృత్తు లగు శ్రీయంత నరాలశెట్టి దేవేంద్రుడుగారు, రాయుడు గంగయ్యగారు ఉద్దేశ్యపరకరమును ఉపన్యాసములు యిచ్చిరి. అదిమాంధ్ర కవిశేఖరడగు శ్రీయంత కుమారు భగ్యన్నగారు తామరదించిన కీర్తనలను బహు ప్రశంసలుపాడిరి. వెల్లెంకి అదిమాంధ్రులను కైస్తవులును కూడ వచ్చి ఉపన్యాసములును, కీర్తనలును నిరి. తదుపరి మేకుండలము మాదిగపల్లి (కలివ రిపాడు) వెల్లెంకి ఉద్దేశ్యన గావించితిమి

కాక కొలను

నిమ్మజాతులధర్మకై తమ యభివృద్ధి ప్రయత్నముచే అపారమైన సేవచేయుచు, వ్యవసాయసలహాసహించి, ఉదార స్వభావముతో పనిచేయుచున్న మోగిపుంపులను సభ్యులకును, సాత్వికమూర్తియగు శ్రీయంత గూడూరి రామచంద్రరావుగారును, యేలూరు నిమ్మజాతులధర్మకై నిరంతరము పాటుబడుచు, తమ జీవితము ధాంధామయన్న శ్రీయంత వెల్లెంకి కృష్ణమూర్తి పంతులుగారును, కుమారు వెంకటరామయ్యగారును, కామకొలను గ్రామమువెల్లి అచట నిమ్మజాతుల కష్టములను బాగుచిచ్చించి వారికి చక్కని యుపదేశములు జేసిరి. అచ్చట పంచమాభివృద్ధికై సహకార పరపతిసంఘ మొకటి యేర్పాటుచేసిరి.

నాగవరప్పాడు-వారసింహజయంతి

నాగవరప్పాడు పంచమపల్లి గుడివాడతాలూకా పల్లెలలో కన్నన స్వతంత్రజీవనమునకును, సంపూర్ణ మద్యపాన నిషేధ మందును విద్యావిజయసంబంధ విశేషములందును, శిశోభూషణమై యొక్కమన్నది. ఇచ్చట 29 వ తేదీని వరసింహజయంతి అత్యంత వైభవముతో జలుపబడెను. 28, 29 తారీఖుల రాత్రిలందు భజనలు ఉపన్యాసములు యిచ్చబడెను 29 తేదీని మంది గములో శ్రీ వారసింహస్వామిపటము నుంచి రత్రిఅంతయు భజనలతో యూరేగిపులహోత్సవము జరిగెను. అనేక మంది శ్రీపురుషులు : బాలబాలులతోసహా ఉత్సవమునకు పాల్గొనిరి. ప్రతియింటింటను స్వామికి హారతి, నాగేశ్వరలమ, కానుకలు సమర్పింపబడెను. అదిమాంధ్రవాసుకు అగు శ్రీయంత కుండు వెంకయ్య అచ్యామగారు పాశోహిత్యము జటిపి సమంజసముగా దేవునికి నాగేశ్వరలమలు నిజేదన జటిపి శ్రీల కందలు కుంకుమ తిలకమును ఆలంకరించిరి. అదిమాంధ్ర యువకులు పెద్దలు కలిసి తన్మయులై హాభిజన చేసిరి. విశిష్ట అదిమాంధ్రవాసుకులకు, జరిగిద్ద బాలాదిగా శ్రీయంత గూడూరి రామచంద్రరావు పంతులుగారికించి మామిడి పండ్లును, విసకగ్రలు కై కొని పంతులుగారు పాష్టాంగ దండప్రహణము లొనర్చిరి. ఉత్సవమును శ్రీ ముతులు కుమారు వెంకటరామయ్య, నుంగు వెంకయ్యఅచార్యులుగారు జను ప్రదక్షుగా జేయించి భజనకీర్తనలకు ఆత్మ్యత్సాహముతోపాడి. నాగవరప్పాడు అదిమాంధ్రవాసుకులను సకలసద్గుణ స్వభావులను వేదాంతమార్గ ప్రవర్తకుడు అగు శ్రీయంత దాసు చంద్రయ్యగారి నాయకత్వముక్రింద ఉత్సవము జపప్రదముగా జరిగినది. వీరు శ్రీ రామచంద్రరావు పంతులుగారిని పుష్ప కూశాంకృతులుజేసిరి. పిమ్మట శ్రీరామచంద్రరావు పంతులుగారు శ్రీశైలంకి కృష్ణమూర్తి పంతులుగారును గంధీరోపన్యాసములు యిచ్చిరి. వచ్చిన సభ్యులందరికిని పానకం, వడపప్పు, మామిడి పండ్లు, విసకగ్రలు పంచివెట్టబడినవి. ఈ యుత్సవమునకు కైస్తవులునుకూడ మరభేదమును పాటించక పాల్గొనిరి.

రాయుడు గంగయ్య,

మానవహక్కు లేని జన్మమేనా?

మనదేశంలో! శ్రీమద్రామాయలో మనము దేవబాహు వారసుని, అంబరనివాసమున, నీరులమీద జన్మవలన మన మనోబాహులవారు మామయించుట కిది సాధ్యమే. మన జాతి విశ్వాసము యందుటచేత ప్రపంచముయొక్క మా ద్మము తెలియకున్నది మనతాతముతాతలచండి సంపాదించిన పాత్రలను నునె బానిసత్వము ముఖ్యముననుసరించి మన బాలబాలికలకు విద్య నేర్పించక అధోగతిపాలైయెంచును పరువు శక్తివలననే జీవించుచున్నాము. తీసివెట్టికై మనమిత్రుడు ప్రభుత్వమువారిని కోరవలసివేయవలసి టీకాలు అప్పటికారము పంచుట రి ౧౮౮౭ వయస్సుల బాలబాలికలకు విద్య నేర్పించవలసివేయవలసి నిర్బంధించితిమి అట్టి ఆజ్ఞను నిర్బంధించుట ననిష్ఠి విద్వంసముననుసరించి రైతులందఱు పాత్రలను నే బానిస స్థితికి సమానులను జనమును విద్య భక్తిభక్తిగలవలసి తనకు లుంబులు జనుగలవలసి పిల్లలకు విద్యను నేర్పించుట గావలసి యుండవలసివలసి యిట్టియొకటి ట్టల మాజీవిద్య నేర్పించుట అట్టి లక్ష్యముననుసరించి శ్రీమత్తు మేటవారికి విద్య ద్వారా నే లు పు చు న లి మే ట రి ను గా త్త లో నడచుచున్నామన బాలబాలికలకు రి 1 కి నెలకు రి 0.00 చొప్పున స్కూలులో నడచుచున్నట్లు, శ్రీమత్తు మేటవారికి విద్య నేర్పించుట నిర్బంధించవలసిగా, కోరవలయును. మన, ఆంధ్ర దేశమునకు, ములకలలో కాపురముండి వనరు, దోమ కాలు, పట్టిపోటులను పోషింపవలసి యున్నట్లు కలుగుచున్నట్లు, పూర్వముగా తెలిసి, అట్టి పనులు మనలో నుండి మనకష్టములు కలిగివచ్చును, మనదేశము మనదేశము, అట్లానను, తెలిసికొని, మనదేశమున కష్టముగా నుండిన మనకు కష్టములేదు. కనుక, అట్టివారికి, నామినేషన్ చేయించవలయునని, పరిమలకలయందు, పంచాయతీ విజిటింగు లుచేసి, తమ తీర్మానములను, శ్రీమత్తు మేటవారికి పంపిన నే, మనకాతియందున్న, శ్రీమత్తు మేటవారికి విద్యను కాగలవలసి నామినేషన్ చేయించుట (వి. ఎ.) పూర్వము అయిన శ్రీమత్తు మేటవారిని యెయ్యకలవలసివలసిగా మనకష్టము నామినేషన్ చేసివెట్టి మనకాతికి ఎంత అవకాశము పాత్రలే గ్రహించును.

అట్లుగాక వియో. పూర్వము అయినవారు మండికట్టులేని నుల మంచము యొక్క సౌఖ్యము నెరుగవలసి వారి గృహములలో మండికట్టులేని, దూదిపకపులు, తివాచీలు, దిండ్లు వారి యొద్దనున్న బాతులను నేడుకాదు, అట్టి మనవలె లలో నుండిన యెయ్యకుండా మన కల్లెలను నుండు దుర్బలమున నెండుటపలు, మురిగిండుట, పీనుగులకాల్చిన వాసనలు వారి కకన్యగోచరము. మనలో నున్న ప్రతివాడు కుడు గాధనివలసి మే ల్గా ని పిల్ల యెద్దనిదే తల్లి పాలియ్యదను సామెతను జ్ఞాపి తెచ్చుకొని మన సంఘాధి ప్తికి అవకాశము పొందువలయును. మానవహక్కులైన మనలో కొంతమంది ప్రాణములు బలిగా నర్పించినదే, మన జాతికి మక్కి కలగదు మనము నోడనుకొని యెంతకాల మున్నను మనకలి యింతే. ఈతరుణములో మన చాకచక్యముల మానీ మనసంఘాధిపతికి పాటుపడవలెదల ప్రపంచములో మనకులము చేయవలసి అంతరించిపోవును. ప్రభుత్వమువారు దేశీయులను మనకు తగు సుగమము చేయు నమకట్టి యొక్క మనకు టాపథముగా చాటుచుండ మనము పిరికిపండ్లమై యుండుట చాల హేయము, పాపమేమియు, విన్నవారికి జ్ఞానము. దేశములో బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణే రులు తమ మానవహక్కులకై పేలకొలదిసంఖ్య చేసి తమ తీర్మానములను ప్రభుత్వమువారికి బంపి మంచి సౌకర్యములను బడయుచుండిరి. మనసంఘ సభ్యులే? ఇల్లనుండు మింగిన ఏనుగులకు మక్కి మక్కి మనకు పీకానమునకు లోనై తమజన్మ హక్కులు స్వాతంత్ర్యము తెచ్చి ఎగవలసిందిరి. జ్ఞానవంతులైన సోదరులారా! మన భర్తములను గుర్తించి విద్యాదీక్షను లైన మన అన్నదమ్ములకు, అక్కచెల్లెద్రుకు, హితోపదేశములు చేసి అన్నిటియందును అంగీకరింపవలసి మనసంఘసేవను ఈతరుణముగా నెంచి పాటుపడవలయును. ఈతరుణములో గాధనివలసి మే ల్గా నివలసి మనకాతికి మక్కిలేదు. అట్టి హక్కులను పొందవలసివలసి కనువులతో పాటు ద్విపాతకము పులుగా నెన్నబడుచు గాని మానవహక్కులకు కలుగు కాదు. ప్రపంచములో మనకు కావలసివలసి ఈశ్వరధానము, భూరదయ, మానవహక్కు, స్వాతంత్ర్యము, కడుతుండి తిండి, బండినిద బట్టి, ఇచ్చియు ఈశ్వర దేవాదు ప్రసాదించునో ల నాతే మనకాతికి సర్వసౌఖ్యములు చేయవలయు.

మొదలుమొదల శ్రీమద్రామాయ,
వాత్సల్యము, ఏలూరు.

దేశవర్తి నాగేశ్వర బాతీయపాత్రాల ప్రథమ వార్షికోత్సవము

సంవత్సరము కిందిట ఈ గ్రామమునందలి దేశవర్తి ప్రభుత్వ ప్రాధికార భూస్వామియు, త్యాగియు, శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానమునందుండి యుండవలసిన శ్రీమత్తు నామన బాపన్నగారిచే ప్రాధికారము చేయబడి యున్న పాత్రాల స్థాపించబడెను. ఈ పాత్రాలలో 28 బాతులుగలవి. అందరు హిందీ నేర్చుచున్నార. 10 సం. రమల బాలురు హిందీయందు సంభాషించుచుండ చూచుటకు ఆనందర మొదె.

ది 28-4-23 యదయమన కాకాదాదాండి దయచేసి శ్రీయత బులును సాంబయ్యగారు, ఇతర దేశవర్తియును, బాతీయ పాత్రాల విద్యార్థులతో బాతీయగిరిమును పాదుచు గ్రామసంక్షేపము చేయించిరి. అధిక దేశవర్తియు ప్రభుత్వము 4 గంటలకు ప్రథమ వార్షికోత్సవ బహిరంగ సభ చేవలయును సమీపమున ప్రత్యేకముగా నిర్వహించిన పండిల్ ప్రారంభించెను. కలుపుకు నాయకులను రమలను నుమారు 500 మంది అన్ని వర్ణములవారు సభను ఆలంకరించిరి.

సభాప్రారంభమున బాలురు బాతీయగిరిమును పాడిరి. పిమ్మట మాతీయపాత్రాల యువాధ్యక్షులకు కంచివాధు లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రిగారు వేదకాంతికే స్వస్తి చెప్పిరి పిమ్మట గ్రామస్థులయిన తిరువర్తి సత్యనారాయణమూర్తిగారి యుపపాదనమీద శ్రీయత బులును సాంబయ్యగారు అగ్రాసవాధిపత్యము వహించిరి. సంఘసభ్యులగు శ్రీయత వర్ణవాయి లక్ష్మీపతి రాజుగారు నివేదనను చేసిరి. అనేక కష్టములు పడుచు కనూలుచేసిన తిరువర్తి అయ్యకమగలగు గ్రామస్థులును నితరులును దయతో యిచ్చిన విరాళముల కలను కనూలుయిన రు 262 10-9 అం గాక పాత్రాల యజమానవర్గము వారు రు 182-2-3 లున్న పెట్టుబడి పెట్టించివచ్చును. అగ్రాసవాధిపతిగారు మృదువుచున్నాటితో బాతీయవిద్యా సర్వకామమున కల్పించి పాత్రాలయొక్క ప్రాముఖ్యమును పొగడించుట బడిన రు 182-2-3 లున్న పూర్తిచేయుదని సభవారిని కోరి; అందుపై వేదికకేరం కాపురమునున్న శ్రీయత బులును, మాగ్రామ యాసాంబయ్య, భూస్వామియున్న వారమకులులు బాతీయ విద్యాభిలాషులును, విద్యార్థులకును శ్రీయత కోనూరి కృష్ణారాజుగారు రు 50 లు విరాళమును వాగ్దానముచేసిరి. పిమ్మట ఈ క్రింద నుడిపించిన చంబాదారు బాతీయ కేంద్రము ఎదురుగా కనవర్చుచున్న విరాళమును ఇచ్చి స్వాగతమునిచ్చిరి.

అంతట శ్రీయత కోనూరి గోపాలకాపుగారు (తెలుగు) బాతీయవిద్యతో స్వరాజ్యకేరం మన గంభీరతాసానునా వొందరి. తనవార శ్రీయత పాత్రాల ప్రగతి కరమింపగాను (గోపాలపురం) బాతీయ విద్యనై తాముకావిన వ్యాపకమును చేసిరి. పిమ్మట శ్రీయత కోనూరి గోపాలకాపుగారు (అమలాపురం) అంగీకృత విద్యలన యజకులకు వచ్చిన కష్టమును గూర్చి చెప్పి బాతీయవిద్యతో స్వరాజ్యమునకు తార్గము బాపు ననిరి. ఇంతలో శ్రీయత దేశవర్తియొక్క గుర్తుగాను కాకాదాదాండి సభకు దయచేసిరి. తనవారకు శ్రీయత బ్రాహ్మణ్యకేరం శివారాయయ్యగారు బాతీయవిద్యానామ మును విపులముగా తెలియబట్టి. దేశవర్తియొక్క గుర్తుగాను సవాదముధర్మముతో కార్యకర్తలను చేసిరి.

కనూరు దాక గు ముబయ్యగారు సభ ప్రధానవో లంఘనమునకు తయారయిన యాతాతా తిరువర్తి తిక్కా శ్రీయతగారి సభించుచు ప్రజలు కాంతివైకుంఠగా వేర వలెనీ కోరి. అట్లు అగ్రాసవాధిపతిగారు బులును సాంబయ్యగారు విద్యాలయమునకు శ్రీ నాగేశ్వర బాతీయపాత్రాల యను పేరు పెట్టుటకు గ్రామస్థులతోను పెట్టి చేయుచు శివారాయరాజుగారు అమరంలో చేపినములను గూర్చి చెప్పచు తార్గరాహిత్యమే కేరం కనిరి. రాజమహేంద్ర వరమునండి శ్రీయత బులు ముమిడి లక్ష్మీపతిగారు, రాజవంశ మూర్తిగారు, వరసింహమూర్తిగారు, కేమగిరికాపుగారు, తిరువర్తి బాతీయపాత్రాల శివారాయరాజుగారు కనవర్చిసోమయ్యగారు గోత్ర పేటలారా కాకాదాదాండి కార్యకర్తలగు గోత్ర గంతుల వేదికకేరం గారు మొదలగు దేశవర్తియు సభకు విచ్చేసిరి. సభ జయత్రయముగా రాత్రి 9 గంటలకు ముగిసెను.

కాకాదాదాండి సి. వి. డి యొక్క కట్టి. లక్ష్మీనారాయణగారు గోత్రపేట తోను సముఖమైనట్లు వర్ణలయ రాధాకృష్ణమూర్తిగారు, పాద్యకానవేదికను, యద్యత పాతీయభటులను కూడ సభ సలకరించిరి.

శ్రీయత బులును సాంబయ్యగారు కాకాదాదాండి. దాక్ష గుబ్బయ్యగారును దేశవర్తియొక్క గుబ్బయ్యగారును తిక్కా శ్రీయతగారి వనూలమిత్తము ఈతాతాతా గ్రామములకు వెళ్లిరి.

వార్షికోత్సవసభలో విరాళము నిచ్చినవారి పేర్లు.

కోనూరి కృష్ణారాజుగారు వేదికకేరం గారు	50-0-0
తిరువర్తి వేదికకేరం గారు మందపల్లి	5-0-0
వేదికకేరం వేదికకేరం గారు వేదికకేరం	4-0-0
పాత్రాలపాటి కోనూరిగారు వేదికకేరం	2-0-0
కోనూరి వేదికకేరం గారు మందపల్లి	1-0-0
మంచిరాజు సత్యనారాయణమూర్తిగారు రాజమండ్రి	1-0-0
పాత్రాలపాటి వేదికకేరం గారు గోపాలపురం	1-0-0
అట్లాల నూర్తిగారు పూడిమూడి	1-0-0
తురగా గుబ్బయ్యగారు అవిడి ప్రభుత్వకేరంపాలెం	4-0-0
పాలెంపల్లి కేమయ్యగారు పాలెంపల్లి	1-0-0
కట్టివాయి లక్ష్మీనారాయణగారు వేదికకేరం	8-0-0
కాదాదాండి కేమయ్యగారు అమలాపురం	1-0-0
దేశ లక్ష్మీనారాయణగారు వేదికకేరం	2-0-0
చోక్కా ముత్యయ్యగారు వేదికకేరం	1-0-0
కుప్పలపాటి పిమ్మట వాసపల్లి	1-0-0
వేదికకేరం సత్యనారాయణరాజుగారు కాకరపురం	8-0-0
దండు నారాయణరాజుగారు మొగలకరం	1-0-0

దండు కేమయ్యగారు మందపేట,
—20 మంచముల ధాన్యం సాంబయ్య
ఒరుగంటి లక్ష్మీనారాయణగారు గోపాలపురం
—1 కాటాబస్తా ధాన్యం
ఉద్యమాభిమానులు, విద్యార్థులు, దేశవర్తియును, వివిధగా యా బాతీయపాత్రాలకు తగిన ధనసహాయము నిచ్చి స్థిరముగ నుండుట చేయుదురగాక అని ప్రార్థించుచున్నాను.

బామ్మరాజు భాస్కరరావు,
శ్రీ నాగేశ్వర బాతీయపాత్రాల సంఘ కార్యదర్శి

నూతన శివాలయప్రతిష్ఠ
ఈ గ్రామములో ఇదివరకుండిన శివాలయమును గ్రామస్థులు తీసివేసి నూతనముగా నిర్మించుట నాగేశ్వర స్వామి వారి పేరటే సహాయమున అరువేలరూపాయలు పెచ్చించి నూతన శివాలయమును కట్టించిరి. అదివాలయమునకు ది 19-4-23 తేదీలగాను 28-4-23 తేదీ వరకు సంగ్రహములు అభివృద్ధి పొందినవి. ఇదివరకును మూడు రోజు 1-కి అయిదారువందలమందికి సర్వములవారికి బాతీయ కట్టికేరం భావన సమపాదములు చేయబడెను. అట్లాలలో మ-రా-రా-శ్రీ, బామ్మరాజు భాస్కరరావుగారు యజమాన్యముకొందిన శ్రీయత నామన బాపన్నగారు, శ్రీయత వర్ణవాయి అయ్యతరామరాజుగారు శ్రీయత గవర వేదికకేరం గారును కష్టమును భరించి సమధర్మలకు భక్తులను అమ్ముటకు ఏర్పాటుచేసి ఎద్దరును విడిచివేయించిరారు. ఇందులందును భక్తుల ఒహంభిగా నున్నది. కొనవేళ్ళు బ్రీతంగరకు వేటి నీ దాగుడను సప్తమిచ్చే పుణ్యముట్టును పై వారినున్న భక్తులను పంపిన మ-రా-రా-శ్రీ కృష్ణయ్యగారు సర్వనారాయణ గారికి మిగ్రామస్థుల తరపున నే ననేకవందలము లిచ్చియు నున్నాను. ఇటువంటి త్యాగములు ప్రతియూరుననుండి కర్తా జన్మ తత్వవచ్చునని చెప్పయే చెప్పుచున్నది. ఈశ్వరప్రతిష్ఠానామనే మగ్రామ బాతీయపాత్రాల వార్షికోత్సవము (బ. శ్రీ. వేదములైన బులును సాంబయ్యగారు యజమాన్యముకొంది బరిపి పాత్రాలకు "శ్రీనాగేశ్వర బాతీయపాత్రాల" యని నామకరణము చేసిరి. ఆ కోనూరి గొప్పచందాలు వనూలైనవి. వీరి కేరంకోనూరి శ్రీయత యన్. వి. జి. అయ్యగారు (గోత్రపేట) గారు. 2-0-0 అం బాతీయ పాత్రాలకు వార్షికముగా యచ్చుటకు అంగీకరించిరారు. వేదికకేరం కాపురమును మండ్రికేరం శ్రీయత లోక అయ్యగారు రూ. 10-0-0 లను చందాగా నిచ్చిరి. వీరికేరం తిక్కానారాయణ గారు. పాత్రాలపాటికొనూరి కర్తాజన్మసామగ్గా ధనసహాయము చేయవలసివలసి ప్రార్థించుచున్నాను.

అజ్ఞరపు వెంకటసుబ్బరావు,
కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి, రాజమండ్రి.

1/8
 1 1/2

